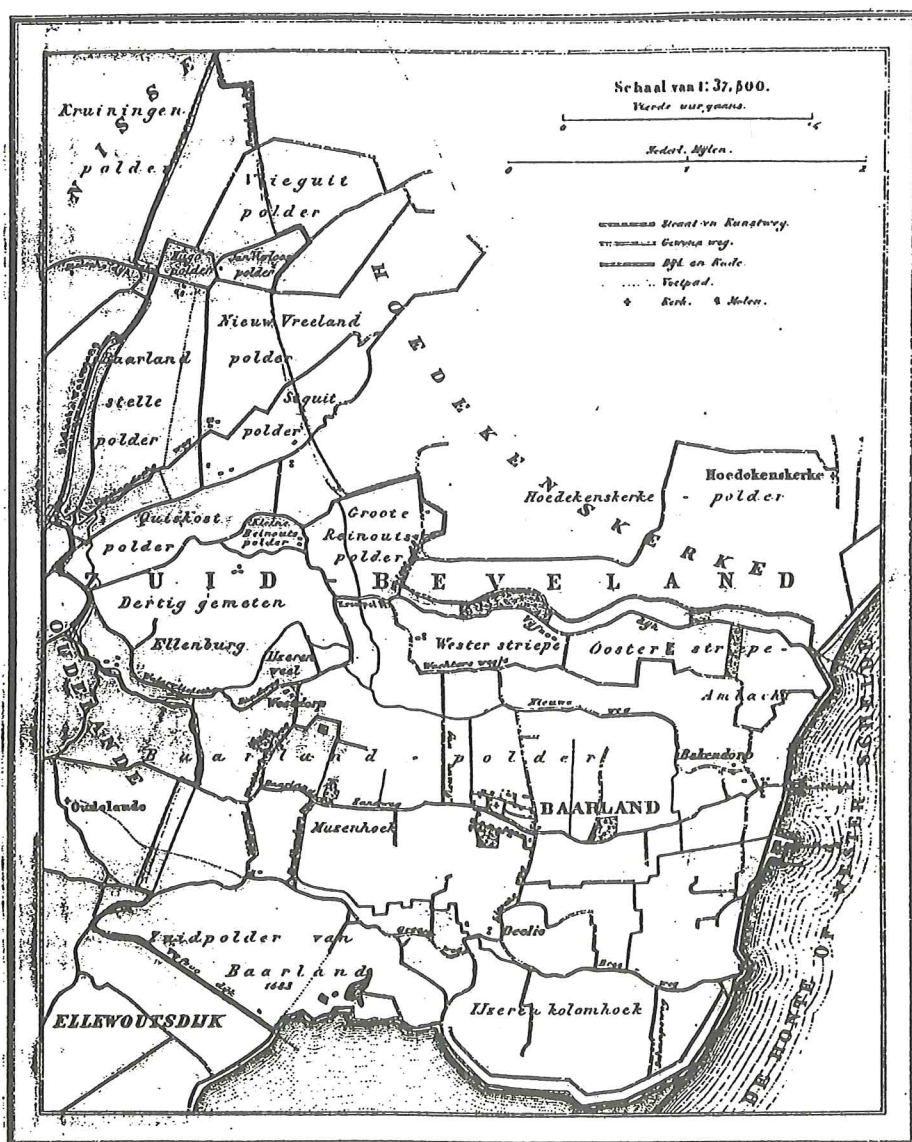

Toponymie van Baarland

(gewone namen, maar vaak een diepere betekenis)

1865

1101 Bunders. 650 Inwoners.

Uitgave van Hugo Suringar te Leeuwarden.

door J. Boonman

Inhoud

	blz.
Voorwoord	3
Ter inleiding	4
1. Geografische schets	5
2. Historisch overzicht	7
a. Het eiland Baarland als deel van gemeente Borsele	7
b. Het ambacht Baarland	8
c. Baarland "door de eeuwen heen"	9
d. De parochie's van Baarland, Bakendorp en Stuivezand	12
3. Wegen in Baarland tot 1953 en na 1960	14
4. Alfabetische lijst	17
Noten en afkortingen	35

Voorwoord

Uitgegeven zijn al twee werken van de heer J. Boonman, vanuit Goirle sinds 1 maart 2000 weer terug in Berkel-Enschot. In 1995: "Toponymie van de gemeenten Driewegen-Coudorpe en Ovezande" en in 1996: "Toponymie van de gemeenten Borssele en Oudelande". De beide uit het Duits vertaalde werken komen uit de doctoraal scriptie van de heer Boonman die hij maakte voor zijn studie Duitse Taal en Letterkunde aan de Universiteit van Nijmegen.

Het derde boek - dat nu voor u ligt - is de bewerkte overdruk van de in de Nederlandse taal gestelde scriptie uit 1964 voor het bijvak Naamkunde voor bovengenoemde studie. De veelzeggende ondertitel die de schrijver heeft meegegeven is "gewone namen, maar vaak met een diepe betekenis". Met dit werk denken wij de genealogen, historici, dialectvorsers, taalkundigen, bezoekers van de "Zak van Zuid-Beveland", en vele anderen een groot plezier te doen. De geografische- en historische overzichten en de noten geven de lezer een schat aan informatie. De toponymie of naamkunde omvat onderzoek van persoons- en plaatsnamen en is van belang voor de historische taalkunde en voor de cultuurgeschiedenis.

Zodra je een naam hebt, ben je iemand! Namen heb je nodig voor administratie en aanduiding. De persoonsnamen zijn zelfs te onderscheiden in voor- en achternamen. Veldnamen kunnen bijvoorbeeld ontstaan door vorm, soort gebruik, ligging, vernoeming, enz. Het gesprek vlot beter als een persoon of zaak bij de naam genoemd kan worden. Vandaar dat het aardig kan zijn om er meer van te weten.

In de scriptie van 1964 waren de met * aangegeven nummers niet opgenomen.
De met * gemerkte nummers komen van de werkgroep Veldnamen van de Heemkundige Kring.

Toelichting bij de tekst:

Bij de veldnaam zijn meestal twee gegevens tussen haakjes geplaatst. Als voorbeeld:
Achterhoekje ('tachter'oekje).

Het volgnummer correspondeert met de bijgevoegde kaart waarop het nummer is vermeld. Voorts is de toevoeging " 'tachter'oeksje" de dialectische uitspraak, naar de methode van het Zeeuwse Woordenboek.

De heer L. van Liere te Goes heeft de bijbehorende kaart verzorgd.

U zult met veel plezier deze publicatie lezen en bekijken.

Jaap Oostdijk.

Ter inleiding

Voor de scriptie van mijn bijvak Naamkunde heb ik de toponymie van de gemeente Baarland willen behandelen. Indien deze scriptie twintig jaar eerder geschreven was, zouden zeker meer namen van deze Zeeuwse gemeente behandeld hebben kunnen worden. Ik ben me nu bewust, dat ik de namen nog niet allemaal heb. Er is echter wel terdege naar volledigheid gestreefd.

Bij het onderzoek had ik de onmisbare steun van verschillende oude zegslieden. Voor het lokaliseren van de "hoeken" kon ik gebruik maken van een kopie der authentieke kaart uit 1856, bevattende de eigendommen van A. Hoboken, gelegen in de gemeente Baarland.

Om de Zeeuwse uitspraak der namen weer te geven, heb ik de zeer leesbare methode van het Zeeuwse Woordenboek toegepast. Wanneer de oude naam niet meer bij de mensen bekend was, kon ik bezwaarlijk de locale uitspraak noteren. Ook wanneer de dialectvorm geen enkele zin had, liet ik deze achterwege.

1. Geografische schets

De Zeeuwse gemeente Baarland op Zuid-Beveland bevat de polder Baarland met daarin het dorp Baarland en het gehucht Bakendorp. Verder vallen onder deze gemeente de Zuidpolder, Quistkostpolder, Grote en Kleine Reinoutspolder, Baarland-Stellpolder, Hugopolder, Jan Vierloospolder en gedeelten uit de Siguitpolder, Nieuw Vreelandpolder, Vlieguitpolder en de Kruiningenpolder.

In 1840 wordt als grootte van de gemeente 1033 ha. opgegeven ¹⁾ en in 1877 1101 ha²⁾. Dit verschil in grootte laat zich wel verklaren uit het feit dat rond 1840 de Zuidpolder, 76 ha. groot, tijdelijk was ondergelopen.

Tot de Ramp in 1953 was Baarland bekend om zijn schilderachtig landschap en bevallige ligging aan zee. Van Hadrianus Barlandus (1486-1538) is een lofspraak op Baarland, waarin het onder meer heet: ".....patria mea Barlandia, locus adeo et fertilitate ac rerum copia et aedificiis et littoris amoenitate praestans, ut non immerito de hac dicere possim, quod de Baijs Horatius dixit: Nullus in orbe locus Baijs praelucet amoenis Totus locus pratis irriguis, parvisque cinctus est nemusculis. Dignam studijs, dignam musis sedem diceres". -Hadr. Barlandus, *Historica (Coloniae, 1603)*, blz. 243-244.

De vertaling van de Latijnse tekst luidt: ... mijn geboorteland Baarland, een plaats die zo verrukkelijk is door haar vruchtbare grond en overvloed aan alles, door haar gebouwen en lieflijke ligging aan de kust, dat ik niet ten onrechte van deze plaats mag zeggen wat Horatius over Baiae zei: Geen enkele plaats ter wereld ligt mooier dan het lieflijke Baiae ...

De hele plaats is vol welige weilanden omsloten door kleine bosjes. De plaats is geschikt om er te studeren en er zich aan de muzen te wijden, zou je mogen zeggen.

Ook in het begin van de achttiende eeuw wordt Baarland geprezen "wegens zijne vruchtbaare weelige landerijen en waterrijke beemden" ³⁾.

De landbouw was vanouds hoofdbron van bestaan. De grond bestaat uit een lichte klei, geschikt voor alle bekende landbouwgewassen. In de vorige eeuw verbouwde men er ook rogge en meekrap. Het Aardrijkskundig Woordenboek uit 1877 vermeldt onder de landbouwgewassen te Baarland nog geen aardappelen!

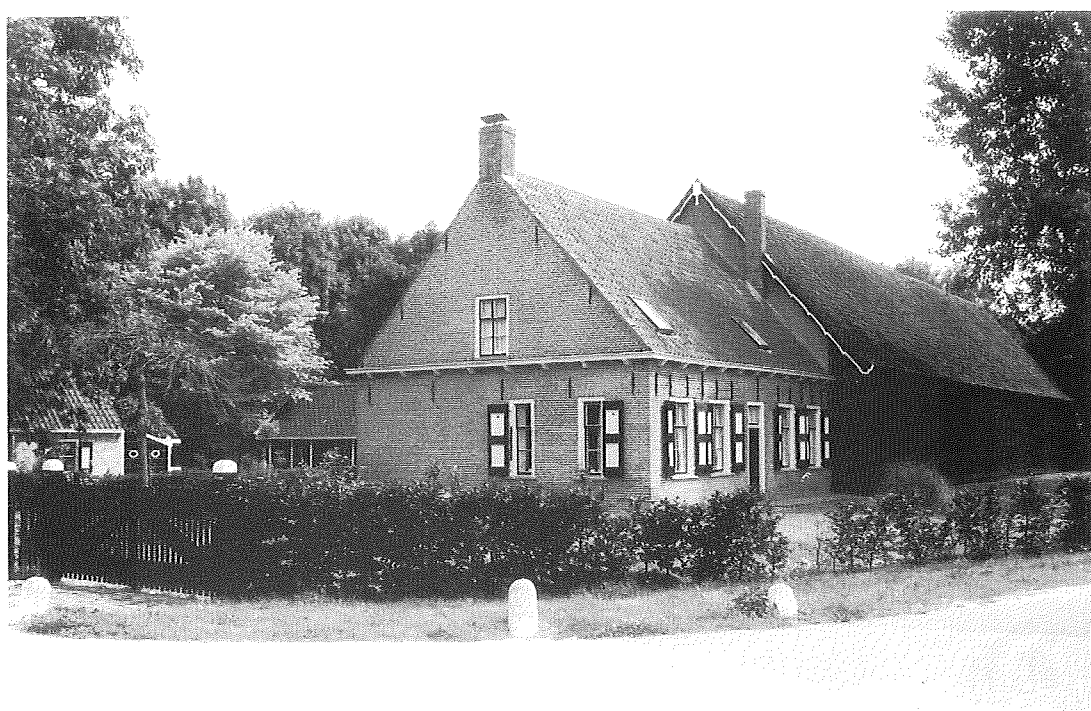
Door het verwijnen van de meekrapcultuur en ten gevolge van de grote landbouwcrisis zou men eerst rond 1880 meer aardappelen gaan poten ⁴⁾.

In de negentiende eeuw had men in Bakendorp nog een overzetveer naar Terneuzen, Zaamslag en nog andere plaatsen in Zeeuwsch-Vlaanderen. Tot 1874, toen de spoorlijn ook tot Goes was doorgetrokken, werden nagenoeg alle landbouwproducten per schip vervoerd. Een zogenaamde poon of pontschuit voer meestal om de veertien dagen of drie weken met graan en andere producten naar Rotterdam en Dordrecht. Tot 1953 had Baarland bij het gehucht Bakendorp zijn haventje.

Tegen het einde van de Tweede Wereldoorlog staken ongeveer 3000 Engelsen met amfibietanks de Schelde over, landden te Baarland en voerden er nog felle gevechten met de laatst overgebleven Duitsers. Ter herinnering hieraan staat op de zeedijk, oostelijk vanaf de St. Jacobspolderweg ongeveer 100 meter, een gedenkteken met het opschrift: 52 Lowland division stak de Schelde over en landde hier op 26 oct. 1944 ter bevrijding van het eiland. In 1711 had Baarland 36 katholieken onder haar inwoners ⁵⁾. In 1822 had de gemeente 506 inwoners en in 1870 telde ze 717 inwoners, verdeeld onder 395 Hervormden, 178 Gereformeerden en 142 Rooms-Katholieken. In 1964 had Baarland 707 inwoners, waarvan 139 Gereformeerd, 184 Rooms-Katholiek en 384 Ned. Hervormd, Oud Gereformeerd en onkerkelijk.

Weg naar de Baarlandse zeedijk. Reproductie uit de Zeeuwsche editie van het weekblad Groot Rotterdam 1928 door F.H. de Klerk te Kruiningen

Boerderij Steenpoorte. Foto B. v.d. Plasse 1988

2 Historisch overzicht

a. Het eiland Baarland als deel van Borssele

Mattheus Smallegange, de bekende kroniekschrijver deed al aan bronnenstudie en archiefonderzoek. Zijn onderzoek strekte zich uit tot de Zuidelijke Nederlanden.

Verheije van Citters was de eerste die aan de historische geografie belang toekende. Hij had een eigen theorie ontwikkeld over de vorming van de Zeeuwse eilanden, die de geschiedbeoefenaars in de 19e-eeuw inspireerde.

De visie van Verheije werd echter niet op verantwoorde wijze uitgewerkt en getoetst aan historische feiten, die door archiefonderzoek meer en meer aan het licht kwamen. Zij hadden niet die kritische instelling.

Tussen 1875 en 1950 zorgden vooral de van elders komende Zeeuwse archivariissen dat er vooruitgang werd geboekt in de studie van de Zeeuwse middeleeuwse geschiedenis door het toegankelijk maken van tot dan toe niet gebruikte bronnen en kritische studies.

Het werk van de Groningse historicus Gosses in 1917 over de rechterlijke organisatie in Zeeland was een hoogtepunt. Hij wees de weg naar Vlaanderen voor de Zeeuwse institutionele geschiedenis.

De laatste decennia boekt de bodemkunde als nieuwe tak van wetenschap het ene resultaat na het andere op een terrein dat vroeger nagenoeg alleen door historici werd bewerkt.

Naast haar eigenlijke taak had bodemkunde volgens Edelman ook een meer ideële doelstelling om de vorming van het land en de fysieke omstandigheden van bewoning in het verleden te bestuderen.

De zogenoemde eilandentheorie over het ontstaan van Zeeland van Verheije van Citters, zoals later door Beekman aangepast, werd in grote trekken nog aanvaard. In 1942 kwam hieraan echter een definitief einde door het werk van Vlam.

In 1958 begonnen in Vlaanderen bodemkundigen, historici, archeologen en een toponymist samen te werken. Sinds die tijd werkt men daar aan een verbinding van de resultaten van het bodemkundig onderzoek en de studie van de historische bronnen. Het ligt voor de hand dat het nu niet anders gaat.

Door de Duinkerke-I-transgressie is op het Hollandveen, waarop in Noord-Walcheren inheemse, vóór-Romeinse bewoningsresten zijn gevonden, een zavelaag aangebracht. Het Romeinse bewoningsniveau bevond zich later op diverse plaatsen in Noord-Walcheren boven de op het veen liggende zavelaag. Deze laag is op Zuid-Beveland, evenals op Walcheren op diverse plaatsen aangetoond. Echter niet overal.

De Duinkerke-II-transgressie was voor Zeeland van veel meer belang dan de Duinkerke-I-transgressie. Dit belang betreft dan de tijdsduur, de gebiedsgrootte en het gevormde landschap – de zogenoemde kernlanden – werd niet door latere overstromingen aangetast. Bij deze laatste transgressie was de afgezette sliblaag veel dikker. Helaas is er door herverkavelingen land onherkenbaar gewijzigd.

De Duinkerke-II-transgressie is te dateren aan de hand van munten die aan het Walcherse strand zijn gevonden. Deze munten waren vóór 273 geslagen evenals de muntvondsten in Aardenburg en omgeving.

Niet vroeger dan in de 8e eeuw kan sprake geweest zijn van enige merkbare menselijke aanwezigheid, die pas intensiever werd in de 10e eeuw. In de 12e eeuw ging men het land bedijken en ontwateren. Voor de 9e eeuw was er uitsluitend bewoning in de kuststreek. Nadien kwam – zij het in mindere mate bewoning landinwaarts voor.

Bedijkingen van Zuid-Beveland

Door de stormvloed van 1014 is – in wat nu de Zak van Zuid-Beveland heet – een binnenzee ontstaan: de Zwake. Zuidelijk van deze binnenzee waren een aantal stukken oudland overgebleven, gescheiden door brede stromen. Het waren eilanden van tamelijk formaat. Westelijk lag het eiland Borsele met daarop later de negen dorpen: Monster, Tewijk, Westkerke, Oostkerke, S.Katherijnekerke, Wolfertsdorp, Koudorp, Ellewoutsdijk en Everingen. Het oostelijke eiland kende later vijf dorpen: Baarland, Bakendorp, Hoedekenskerke, Vinninge en Oostende. Oudelande lag (ligt) op het middelste eiland.

De Zwake had verbinding met de Westerschelde door twee stroomgaten. Tussen Oudelande en Borsele lag het Zwint en tussen Oudelande en Baarland lag een niet benoemd stroomgat. Dit stroomgat waarvan de centrale bedding bij de bodemkartering is teruggevonden, noemen we de kreek in Stiermanshoek.

De kalkrijke kreekruigengrond verwijst naar de vroegere grootte van het tweede stroomgat, die behalve de kreek in Stiermanshoek ook grote delen van de Pier Moggenhouck en de Masenhouck omvatte.

Toen de kreek in Stiermanshoek nog bestond, behoorden de noordelijker gelegen Baarlandse hoeken: Pier Jecxsenhouck, Dartichgemeethouck, Iserenweel en Hoochouwer nog tot de zee. Alleen aan de Oudelandse kant

hebben karteerders een spoor gevonden van een dijk, die langs de Stiermanshoek is gelegd. De kreek in Stiermanshoek is evenals het Zwint op twee plaatsen afgedamd. De zuidelijke dam moet dan in de tegenwoordige Zuidpolder gelegen hebben. De gedeeltelijk nog bestaande Krikkendamseweg (=Krekendamseweg) sloot er waarschijnlijk op aan en heeft er zijn naam aan gegeven. De karteerders vonden de noordelijke dam terug bij de goederenspoorweg.

Uit het onderzoek bleek dat de grond duidelijk in zwaarte afwijkt en de opslibbing aan weerszijden van de dam eveneens aanmerkelijk verschilt.

Van het noordeinde van de Westdorpse Plattendijk is de dam gelegd tot iets ten westen van het noordeinde van de Nieuwe Weg. De Nieuwe Weg komt in 1678 voor als 't Hoog Dijkje. De naam Iserenweel zou te maken kunnen hebben met een dijkdoorbraak. De kreek in Stiermanshoek is voordat de eilanden door een ringdijk omgeven waren, afgedamd.

Ten noorden van Oudelande wordt dan een dijk gelegd, die de Pier Jecxsenhouck, de Dartichgemeethouck en de Iserenweel insluit. Vroeger maakten ze deel uit van de Zwake en ze bestaan in hoofdzaak uit middelland, dat pas na afdamming van de Stiermanshoek is droog gevallen.

De gezamenlijke noorddijk van de eilanden tegen de Zwake loopt als volgt: de dijk lag in het zuidwesten van de tegenwoordige van Citterspolder, Koningspolder en Nieuwe West-Kraaiertpolder en in het zuiden van de West-Kraaiertpolder en boog zich vervolgens zuidwaarts en is ten westen van de tegenwoordige dorpskern van 's-Heerenhoek te volgen in de huidige Borselepolder ongeveer langs de Paardengatse watergang en vanaf de Westeindse Weel in de nog bestaande Westeindse Dijk tussen de Sint-Anthonispolder en de Hollepolder aan de noordzijde en de Borselepolder aan de zuidzijde. De dijk vervolgde in oostelijke richting de eveneens nog bestaande Mooldijk tussen Driewegen en Koudorp tot aan de Korte Moolweg in Ellewoutsdijk. Vervolgens in noordelijke richting in de tweede dam in het Zwint, de Vissersdijk en de Watervlietsedijk ten noorden van Oudelande. De dijk loopt dan in een wijde boog naar het midden van de noordelijke dam in de Stiermanshoekkreek. Tegelijk met het oudland van Oudelande werd ook de uit middelland bestaande Pier Jecxsenhouck, Dartichgemeethouck en Iserenweel bedijkt.

Het oostelijke gedeelte van de noorddam in de kreek in Stiermanshoek bleef waterkerend, doordat de aangrenzende hoek Hoochouwer buiten de ringdijk bleef. De ringdijk is vanaf deze dam in noordelijke richting op de grens van de hoeken Hoochouwer en Westerstrije en in de nog bestaande westdijk van Hoedekenskerkepolder te volgen.

Evenals het voor de rest van Zuid-Beveland het geval is, mag aangenomen worden dat er ook voor Borsele en Baarland – dat al tamelijk intensief bewoond werd – na 1150 offensieve bedijking plaatsvond ¹⁾.

b. Het ambacht Baarland

Toen de ZUIDPOLDER van Baarland in de veertiende eeuw ingepolderd werd, moet dit brede water al droog gevallen zijn en bij haar bedijking zal het tussen de twee oude waterkeringen Oudelande en Baarland "tot ten halve watere" toegekend zijn ²⁾. De laatst overgebleven watergang zal de geul zijn, dat nu nog aldaar langs de grens van de beide gemeenten loopt.

Ten zuiden van Baarland lag STUIVEZAND, volgens Hollestelle reeds in de 11^e eeuw aanwezig, in 1300 als bedijkt eiland aangegeven en door de bedijking van de voormalige Dierikpolder waarschijnlijk in de 14^e eeuw aan Baarland verbonden. Op Stuivezand lag een dorp van die naam met een kerk; voor het eerst in 1407 wordt de parochie genoemd ³⁾. In het jaar 1548 deed Gregorius van Egmond aan pastoor Willem Jacobszoon een schrijven toekomen, waarin laatstgenoemde verzocht werd, zowel de kerk van Everingen als van Stuivezand te bedienen, "nademaal de vruchten, voordeelen en inkomsten der Parochiekerken van Stuvezand en Everinge, in het rechtsgebied van Zuid-Beveland onder ons Bisdom leggende, door het doorbreken der dijken en het overstromen der wateren zoo sober zijn geworden, dat ze met haar beiden qualijk eenen Priester, om haar te bedienen, kunnen voeden en onderhouden" ⁴⁾. Op de kaart van Zeeland door J. van Deventer (1560) komt Stuivezand nog voor, maar daarna is het voor goed verdwenen, terwijl de Dierikpolder in 1606 verloren ging. Op het einde der 13^e en in de 14^e eeuw worden leden van een geslacht Stuyvesant genoemd. De Stuyvesants vertrokken reeds vroeg naar Middelburg. Pieter Stuyvesant, die naar Amerika vertrok, was een Fries van geboorte, van een mogelijke Zeeuwse herkomst is niets bekend ⁵⁾. ST. JACOBSPOLDER. Tegen de DIERIKPOLDER en Baarland kwam de St. Jacobspolder tot stand. In 1514 werd dit aanwas opgemeten door de landmeter Jan Lamszoon. Het was 43½ gemet groot. In 1609 ging ook deze zuidelijk gelegen polder verloren.

Van deze polder VOGELZANGPOLDER, gelegen onder de Zuidpolder, wordt in 1485 gewag gemaakt ⁶⁾. Op de kaart van Visscher (1560) staat de polder Vogelsanck nog aangegeven ten Westen van de St. Jacobspolder. Volgens de

kaart van Hattinga (1748) is de Vogelsanckpolder vergaan, de schorren worden Vogelzang Gors genoemd. Volgens Hollestelle is de polder door de stormvloed van 26 januari 1682 verloren gegaan. Het schorrengebied wordt Vogelzangse Gors genoemd.

LANGEPOLDER, gelegen aan de oostkant van Baarland. Deze polder zou volgens Hollestelle ook aangeduid zijn als "t Nieuwland voor Baarland" en "Hopaard", de laatste benaming, omdat de grond geschikt zou zijn geweest voor het verbouwen van hop....

In 1513 zou "de Langenpolder voor Baarland" vermeld zijn. Waaruit die vermelding? In de leenregisters van Bewester Schelde komt in 1438 "Nyeuwnepolder" voor, in 1447 "t Nyeulant voir Bairlant", in 1450 "Zuytnyeulant voor Bairlant". Kort na 1547 zou de polder vergaan zijn.

KERKEPOLDER, iets onder de Langepolder gelegen. De Kerkepolder werd in 1508 na een overstroming herbedijkt ⁷⁾. In de leenregisters komt hij nog in 1534 voor. Het is niet bekend, wanneer deze polder verdrook.

ZUIDPOLDER, de enige ten zuiden van Baarland gelegen polder die later niet is ondergelopen. Heel waarschijnlijk is deze aanwas reeds in de 14^e eeuw bedijkt. Op de topografische kaart van 1912 is te zien, dat ter plaatse van de voormalige Dierik een langgerekt laag weiland lag. Op de kaart van Hattinga (1748) staat dit weiland als rietslake aangegeven.

De polders aan de noordkant bestaan nog alle, uiteraard omdat ze niet in de wijde Honte aangewonnen zijn. Het zijn de volgende. GROTE REINOUTSPOLDER, het eerst tot stand gekomen en wel eind dertiende of begin veertiende eeuw. Haar oppervlakte bedraagt 80 gemeten (=32 ha.). Een uitloper van de Yve (tussen Oost- en West-Baarland) scheidde de polder in twee delen, het westelijke deel van 30 gemet en het oostelijke deel van 50 gemet. De uitloper van de Yve was de natuurlijke grens met Oost-Baarland. De Dertig Gemeten werden kort na 1312 het eigendom van de Heren van Baarland en stonden volgens Hollestelle ook bekend als de Dertig Gemeten van de Hellenburg. In 1332 kochten de Heren van Baarland van Gillis Nicolaaszoon van Ossevate de 50 gemeten ⁸⁾. De ringdijk aan de kant van Baarland zou al vroeg geveld zijn. Daardoor lijkt de Grote Reinoutspolder een deel van de polder Baarland. Of alles verlopen is, zoals hier naar Hollestelle beschreven is, lijkt me nog de vraag. Noch in de Rekeningen der Graaflijkheid noch in de Leenregisters van Bewester Schelde wordt de (Grote) Reinoutspolder genoemd. In de graaflijke rekening staat, dat de heer Costijn van Renesse, Jan en Costine, zijn neven, 50 gemet ambachts in B a d e k i n d o r p kochten van Gillis Claysz. van Ossenvate. Hollestelle's mededeling, dat Gillis Claysz. van Ossenvate een kleinzoon was van Hendrik van Ossenvate, "de vermoedelijke bedijker van de Reinoutspolders in Bakendorp", kan ik nergens bevestigd vinden. Feit is toch wel, dat de Reinoutspolders niet onder Bakendorp maar onder Baarland vielen. (Noot redacteur: Sinds het verschijnen van Dekkers Zuid-Beveland in 1969 geldt het hiervoor vermelde over de Yve als achterhaald).

KLEINE REINOUTSPOLDER, tegen de Grote Reinoutspolder aangewonnen, zou volgens Hollestelle enige tijd aan de van Ossevate's toebehoord hebben. De Sigitpolder is in 1365 bedijkt ⁹⁾. De QUISTKOSTPOLDER is vóór 1351 bedijkt. De HUGOPOLDER, JAN VIERLOOSPOLDER, de VLEGUITPOLDER, de NIEUW VREELANDPOLDER en STELLEPOLDER zijn alle omtrent het midden der vijftiende eeuw bedijkt, in elk geval vóór 1474, toen de Middelzwakepolder tot stand kwam. Het grootste doel van de Nieuw Vreelandpolder, Sigitpolder en Vlieguitpolder behoort bij de gemeente Hoedekenskerke. Dit vindt zijn oorzaak hierin, dat deze drie polders in en langs de voormalige Yve tussen West-en Oost-Baarland zijn aangewonnen. Hoedekenskerke was de voornaamste plaats op Oost-Baarland. De Stelle- en de in 1510 bedijkte Kruiningenpolder ¹⁰⁾ zijn verdeeld tussen de Heren van Nisse en Baarland.

c. Baarland "door de eeuwen heen"

Baarland komt in onze geschiedenis het eerst voor omtrent het eind van de 13^e eeuw, in de tijd dat de Hollandse en Vlaamse graaf elkaar bestreden om het bezit van Zeeland Bewester Schelde.

Op 25 mei 1287 verklaarde Guy van Dampierre, graaf van Vlaanderen, dat hij altijd alle Zeeuwse eilanden in eigendom had gehad ¹¹⁾. Dit standpunt bracht hem in strijd met graaf Floris V van Holland, Guy begon de oorlog, daarbij steunend op de Zeeuwse adel, die hem begin 1290 hulde zwoer. Tot de Zeeuwse edelen behoorden onder meer Jan van Renesse, Wolfert, Floris, Raes en Jan van Borsselle, Boudijn van Everingen, Willem de Vrieze, Symon van der Hooghe en Jan van Schengen. Floris werd te Biervliet door Guy gevangengenomen en moest op vele punten aan Guy toegeven ¹²⁾. Later moest deze smaad van Biervliet gewroken worden. De Vlamingen kwamen terug, vielen in 1295 Baarland aan en verwoestten het.

"De Vlaminghen haelden scepe groot,
Voeren in Barlant daerna sciere,
Daer si lettelt weren vonden,

en bernden al dat si conden,
Bede huys en kerken mede" ¹³⁾.

Enkele dagen later echter werden de Vlamingen verslagen door Doedijn van Everinghe en die van Borssele, volgens de klerk en kroniekschrijver Melis Stoke

"int Vingherlin in Borssele".
"Daer quam Doedijn van Everinghe
An dene zide wel ghescaert,
An dander side quamen ter vaert
De van Barselen alghemene:
Daer ne bleef man groot noch clene
Si ne treckeden alle ter were" ¹⁴⁾.

Op 1 mei 1296 verzoenden zich alle Zeeuwse edelen met graaf Floris. Op 23 juni 1296 werd Floris door Gerard van Velzen vermoord. Hugo van Baarland, een der vrienden van Gerard van Velzen, had deelgenomen aan de samenzwering tegen Floris. Dit moest hij te Dordrecht met de dood bekopen.

"Hugo van Barlant, die sijn leven
Tordrecht liet op enen rade" ¹⁵⁾.

Aan de 150-jarige strijd tussen Vlaanderen en Holland over Zeeland kwam eerst een einde door het verdrag van Parijs van 6 maart 1323, waarbij Vlaanderen aan graaf Willem III Zeeland Bewester Schelde afstond.

In het midden der 13e eeuw is Baarland bezit van de Vrieze's van Oistende. Omdat Nicolaas de Vrieze de partij van graaf Otto van Gelder koos, verviel een gedeelte zijner goederen, West-Baarland, aan Doedijn van Everinghe. Deze stond in 1295 West-Baarland af aan Floris van Henegouwen, prins van Morea ¹⁶⁾. Daar Floris van Henegouwen geen opvolgers naliet, verviel West-Baarland aan de Hollandse graaf Willem III. Deze beleende de bezittingen in 1312 aan Hendrik en Costijn van Renesse ¹⁷⁾, wier hofplaats de Hellenburg werd ¹⁸⁾. Op het einde van de 14e eeuw waren er drie gebroeders, Hendrik Jan van Renesse van Rynauwen, Hendrik Jan van Renesse en Jan van Renesse van Everingen. Deze Heren stichtten bij de kerk van Baarland een St. Janskapel en lieten hun beeltenissen "in de glazen van de kerk" aanbrengen ¹⁹⁾.

Ook verkregen zij van hertog Albrecht van Beieren het recht "voor den dorpe van Barlant een weekmarkt te hebben" den 20e april 1390, voorlopig op woensdag te houden en op 1 juni 1394 voor goed op maandag, "in allen manieren als die van Monster in Borssele hebben" ²⁰⁾.

Toen in 1445 Philips de Goede toestemming gaf, een dam door de Zwake te leggen ²¹⁾, waardoor Oost- en West-Baarland zouden ophouden een eiland te zijn, moet volgens A. de Boo Baarland zich met hand en tand tegen deze afdamming verzet hebben, omdat daardoor de weg naar Goes open lag en zo Baarland zijn plaats als handelscentrum zou verliezen ²²⁾. Deze zienswijze lijkt me volkomen juist. Toen -in elk geval in 1474- de afsluiting van de brede Zwake een feit was, ging het monopolie van Baarland verloren. Door de inpolderingen ten noorden van Baarland kwam het dorp echt "in de Zak" te liggen.

Tot ver in de 17e eeuw zouden de van Renesse's over ambachten in Baarland beschikken: 1612-1622 Renesse van der Aa, 1629-1642 Renesse van Rynauwen, 1658 Renesse van der Baar.

Ten tijde van de Renesse's waren nog anderen ambachtsheer in West-Baarland. Zij kwamen voort uit de Lage landadel, vermoedelijk de welgestelde boerenstand. Zij werden dan als ambachtsheer aangesteld of werden zelfs in de latere Middeleeuwen bij de hofadel opgenomen, het geslacht der Borssele's vooraan ²³⁾. Als ambachtsheer in West-Baarland komt in de 15e eeuw voor Wolfert II van Borssele.

De van Baarlands worden in de 16e eeuw de voornaamste ambachtsheren. De zoon van Frederik van Baarland, van wie in 1538 sprake is ²⁴⁾, Mattheus, wordt het eerst als zodanig genoemd. Diens twee zoons waren Michiel Mattheusse en Jan Mattheusse van Baarland. Een zoon van Michiel Mattheusse was Mattheus Michielse, later burgemeester van Goes en als Heer van Baarland ondertekenaar van de rekening uit 1584. De zoon van Jan Mattheusse van Baarland was Michiel van Baarland, van 1610 tot 1629 superintendent over Zuid-Beveland, als zodanig ook opgevolgd door zijn zoon Jan van Baarland (1629-1655). De zoon van Jan van Baarland was Michiel, secretaris en pensionaris van Goes. Deze Michiel liet alleen dochters na. Of en zo ja welke afstammelingen van deze dochters nog leven, is tot heden toe nooit nagegaan.

Ondertussen had Michiels vader Jan van Baarland in 1634 zijn aandeel in de heerlijkheid verkocht aan zijn neef Jacob van Baarland. Deze Jacob Adriaanszoon van Baarland huwde in 1606 met Maria van Schuilen, geboren uit een aanzienlijke katholieke familie op Zuid-Beveland. Hij vertrok uit het protestantse Baarland naar Rupelmonde. In hoge ouderdom stierf hij te Antwerpen op 22 november 1662 en werd bij de zijnen te Goes begraven, waar hij in de Grote Kerk in 1650 een graftombe had doen maken ²⁵⁾. Zijn dochter Magdalena huwde met N. de Recourt

de Lens et de Liques, baron van Wissekerke in het Land van Waas en graaf van Rupelmonde, terwijl zijn dochter Catharina in 1638 huwde met Jacob van Groesbeek vrijheer van Saeftinge enz. Catharina's zoon Jacob deelde met Magdalena's kinderen grootvaders aanzienlijke bezittingen op Zuid-Beveland en werd eigenaar van het slot te Baarland. Nog tot 1730 werd dit slot 's-zomers bewoond door een gravin van Groesbeek. In 1734 werd het slot verkocht, terwijl ook een baron de Liques zijn gedeelte in de heerlijkheid te gelde maakte. Ook hun eventuele nazaten zijn mij tot heden onbekend.

In 1741 is eigenaar van het slot mr. Jan Cornelis Lampsins, in 1754 de Heer van Kerchem. Diens dochter Wilhelmina Elizabet bezat 4335 gemet op Zuid-Beveland. Daarna komen de bezittingen aan Hendrik van der Helm te Schiedam. Zijn dochter huwde met Cornelis Adrianus van Bol-Es. De volgende bezitter werd mr. Jacobus Bakker te Rotterdam. Deze verkocht de bezittingen in januari 1855 voor f.65.835,- aan Anthonie van Hoboken te Rotterdam ²⁶⁾.

In 1841 werd het slot afgebroken. Alleen een paar bijgebouwen, het jacht- en koetshuis bleven gespaard. Tot 1922 kwamen de Heren van Hoboken drie maal per jaar op wild jagen. Het jachthuis diende dan als hun verblijf, terwijl voor de rest van het jaar een zekere Mol toezicht op het gebouw hield. Toen in 1913 te Baarland de muziekvereniging "Prinses Juliana" werd opgericht, gaf de familie van Hoboken een gift voor instrumentenaanschaf en later ook voor het vaandel. Elk jaar vanaf 1913 tot 1922 wanneer de Harmonie de van Hobokens en andere Heren, onder wie baron van Palland en de oud-burgemeester van Wassenaar, een serenade bij het Slot bracht, ontving zij gemiddeld voor ruim f.200,- aan giften. De oud-burgemeester hield een mooie speech en van Hoboken zelf dankte slechts, omdat hij niet goed spreken kon. In het najaar van 1922 hebben de van Hobokens voor het laatst een jachtpartij georganiseerd, waarbij ze alle soorten wild lukraak afschoten, omdat voor 1923 een nieuwe jachtwet vastgesteld was. Op 22 september 1922 was het groot feest op Baarland. De gehele gemeente, vooral de toegang tot het jachthuis, was feestelijk versierd. De Heer Abraham van Hoboken met echtgenote en twee dochters werd bij de gemeentegrens verwelkomd door burgemeester Ermerins. Het was Baarlands blijk van grote waardering. 's-Avonds hebben de van Hobokens aan Baarland een schitterend vuurwerk aangeboden ²⁷⁾. Het jachthuis werd in 1924 door Aduard van Hoboken, Heer van Oudelande, particulier in Scheveningen, verkocht aan een Schouwse boer uit Dreischor, Pompoene. Deze Pompoene was lange tijd boer op Bakendorp en liet al gauw het jachthuis slopen, omdat hij op die plaats liever bieten zag groeien. De burgemeester van Baarland, Ermerins, kocht in 1924 veel landerijen van Anthonie van Hoboken, Heer van Hoedekenskerke, woonachtig te Wassenaar ²⁸⁾. Anthonie van Hoboken, die voorheen in Den Haag en Arnhem woonde, vertrok naar het Engelse Epsom, omdat hij op de paardensport verzot was.

Toen burgemeester Ermerins in 1952 stierf, kwamen zijn bezittingen aan zijn zoon, woonachtig in Hoedekenskerke, en aan zijn dochter, gehuwd met Dr. Appels in Lunteren. In 1963 trouwde een zoon van Dr. Appels met een dochter van P. Renierse, boer op de "Slothoeve". De schoonzoon S.A. Appels woont thans op deze boerderij. Intussen was het koetshuis altijd nog blijven staan. In 1940 huurde Dr. Fransen van de Putte het voor 15 jaar ²⁹⁾. Thans wordt het koetshuis bewoond door Van Opdorp.

Het Hof te Baarland, ten oosten van de kerk gelegen, bezat voor 1841 fraaie, ruime zalen en vertrekken, waarin zich een verzameling familieportretten bevond. Zo goed als allemaal zijn deze portretten publiek verkocht. De schilderstukken van J. de Baen verhuisden naar het Rijksmuseum te Amsterdam. Het hof was het best in stand gebleven adellijke huis van geheel Zuid-Beveland ³⁰⁾.

Toen Ab Utrecht Dresselhuis in 1841 het Slot voor het laatst ging bezoeken, omdat het in dat zelfde jaar zou afgebroken worden, vond hij daarbinnen nog steeds "de afbeelding eens krijgsman", t.w. Jhr. Smit van Baarland. Over diens rol in de 80-jarige Oorlog, zijn eventuele verwantschap aan de Van Baarlands en over zijn nakomelingen te spreken ³¹⁾ zou ons nu te ver voeren. Ook over Hadrianus Barlandus (1486-1538), vanaf 1525 hoogleraar in de Rhetorica te Leuven, vriend van Erasmus en verbreider van het Humanisme, zou nog uit te weiden zijn ³²⁾. Men weet niet, of hij uit het adellijke geslacht der Van Baarlands stamt. Evenmin weet men dat van de geleerde Hubertus Barlandus, omstreeks 1500 te Baarland geboren ³³⁾.

Het kasteel Hellenburg is mogelijk een stichting uit de tijd der Noormannen ³⁴⁾. Na de Ramp in 1953 is men bij herverkavelingswerkzaamheden op de fundamenteën van de Hellenburg gestoten. Nadat in 1958 draglines het kasteel ruwweg hadden uitgegraven, is er ijverig in de grond gezocht. Onder meer kwamen te voorschijn twee tinnen borden, Bourgondische schoenen, vergieten, kandelaars, primitieve benen schaatsen, zandstenen kogels, vierkante ruitjes, kookpotjes met twee oren en drie pootjes, Jacobakannetjes, zwartgrijze voorraadpotten, schalen, een half hoefijzer met een hoge kalkoen, aardewerk, glaasjes enz. De kasteeldeskundige Dr. J.G.N. Renaud achtte de vondsten belangrijk voor de kennis der Europese cultuurgeschiedenis. De architect van Monumentenzorg C.J. Bardet werd belast met de conservering van de Hellenburg. Jhr. L.E.D.S. van Bonninghausen tot Herinchave werd voorzitter van de "Stichting De Hellenburg". Hij wilde de oude gracht opnieuw verbreden en uitdiepen, er

vis in uitzetten en een klein museum aanleggen voor de vondsten. Het zou een toeristische attractie worden: De Stichting ontbrak het echter aan geld. Afwijzing van subsidies van de kant der provincie en de gemeente waren daaraan debet. De plannen van de Stichting zouden vijftig tot zestig duizend gulden vergen. Tot nog toe heeft men alleen de fundamenteën blootgelegd, gereinigd en hier en daar wat bijgemetseld.

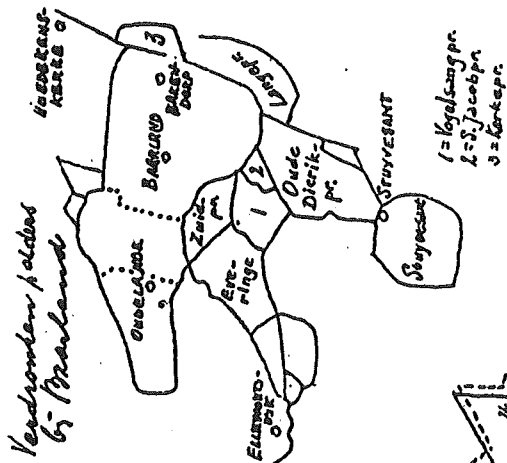
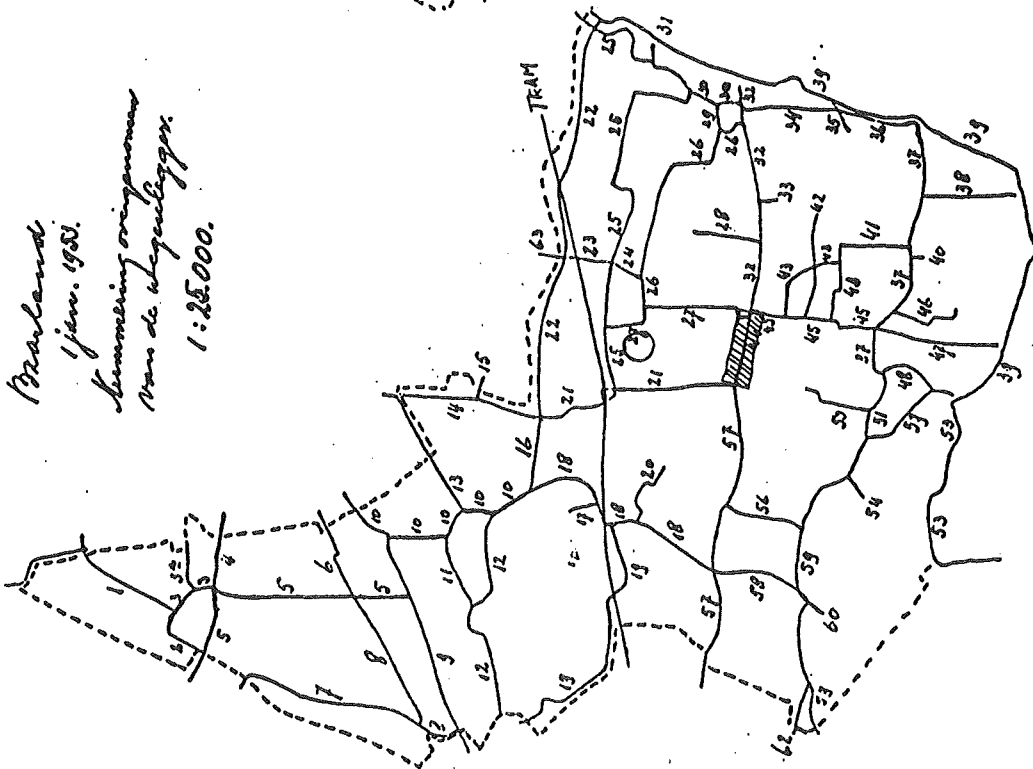
Noot redacteur: In de jaren zeventig heeft men de fundamenteën van de Hellenburg tot op maaiveldhoogte opgemetseld en is een toeristische attractie geworden, zij het anders dan oorspronkelijk de bedoeling was.

d. De parochie's van Baarland, Bakendorp en Stuivezand

De drie parochie's behoorden onder het dekenaat Suutbevelandia. De kerk van Baarland stond onder patronaat van de H. Martinus. De altaren waren gewijd aan St. Barbara, St. Catharina, Johannes de Evangelist, St. Cornelis, de H. Maagd Maria, de H. Nicolaas en Jacobus ³⁵⁾. In het register der kerkelijke tienden, in 1277 geheven voor het Heilig Land, komt de parochie Baarland het eerst voor ³⁶⁾. In december 1578 kreeg Baarland zijn eerste predikant. Sindsdien is de kerk van de Hervormden.

Ook de kerk van Bakendorp wordt het eerst in 1277 vermeld ³⁷⁾. Onbekend is onder wiens patronaat de kerk stond. De twee altaren waren toegewijd aan de H. Maagd en de H. Nicolaas. Van 1405 tot 1571 komt de kerk voor in de rekeningen van de Utrechtse Domfabriek ³⁸⁾. De ingestorte toren werd in 1838 gesloopt ³⁹⁾. Bakendorp is nu nauwelijks een gehucht. De parochie Stuivezand wordt het eerst in 1407 vermeld en het laatst in 1570 ⁴⁰⁾, rond welke tijd Stuivezand in de golven verdwijnt.

Barland.
1 jan. 1951.
Kruining origineel
van de afgeleide.
1:25.000.

1960.

3. Wegen in Baarland tot 1953 en na 1960

Bij de beschrijving der wegen in de gemeente Baarland stuit men op de moeilijkheid, dat tientallen weggetjes na de herverkaveling verdwenen zijn. Daarenboven heeft men in 1960 sommige wegen een andere naam gegeven. Om hiervan een duidelijk overzicht te geven, noemen we aan de hand van de wegenlegger, opgemaakt 17 juni 1937, alle wegen en weggetjes vóór 1953 en daarna alle wegen van de gemeente, zoals die in 1960 herverkaveld was. Pas daarna laten we de volledige alfabetische lijst van wegnamen, veld- en boerderijnamen volgen. In deze alfabetische lijst staan de verdwenen wegen aangegeven met een tussen haakjes gezet nummer dat correspondeert met het nummer op de kaart van Baarland 1 jan. 1953. Wanneer de weg ook nog na 1960 gehandhaafd bleef, dan staat alleen de verwijzing naar de bijgevoegde topografische kaart 1:10 000 tussen haakjes aangegeven.

Wegen tot 1953

1. Vlieguitse Dijk	33. Baaienbroekse Wegje
2. Hugodijk	34. Zuidwegje
3. Hugoweg	35. Derrieputwegje
4. Nieuw Vreelandse Dijk	36. Kuipwegje
5. Stelse Dijk	37. Breeweg
6. Vreelandse Wegje	38. Schapenwegje
7. Stelleweg	39. Weg over de Zeedijk
8. Stelse Weegje	40. Kolomwegje
9. Quistkotse Dijk	41. Derde Wegje
10. Platte Weg en -Dijk	42. Tweede Wegje
11. Kleine Reinoutse Dijk	43. Dijkpad
12. Zuiddijk	44. Achterweg
13. Grote Reinoutse Dijk	45. Delische Weg
14. Juffr. Wolse's Weg	46. Exterswegje
15. Waardweg	47. Galgebrugpad
16. Kreupele Voetweg	48. Welleweg
17. Hoge Dijkje	49. Delische Pad
18. Westdorpse Zandweg	50. Tollewegje
19. Watervlietse Weg	51. Groeweg
20. Moggenhoekse Wegje	52. Weg over de Zeedijk
21. Nieuwe Weg	53. Voetpad over de Zeedijk
22. Vijfzoodijk 2	54. Schenkeldijk
23. Ooster Striepeweg	55. Molenpad 1
24. Vijfzoopad 1	56. Krekendamse Weg
25. Wachterswegje	57. Baarlandse Zandweg
26. Oude Nieuwe Weg	58. Molenwegje
27. Noordweg	59. Molendijk
28. Stevenswegje	60. Slaakwegje
29. Bakense Achterweg	61. Molenpad 2
30. Bakendorpse Weg	62. Vijfzoodijk 1
31. Zee- en Inlaagdijk	63. Vijfzoopad 2
32. Steenweg	

Wegen na 1960

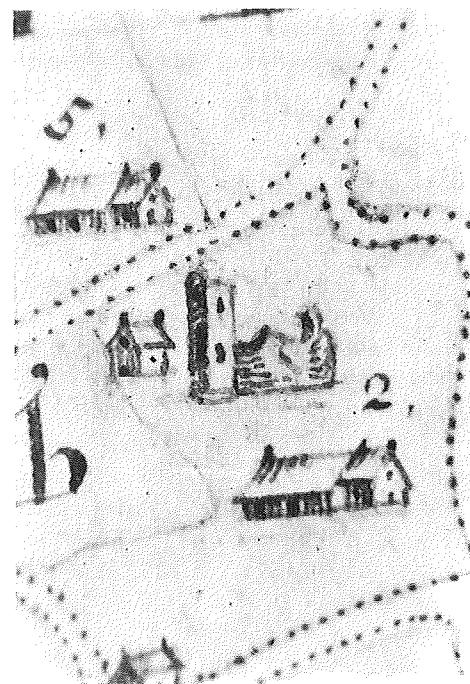
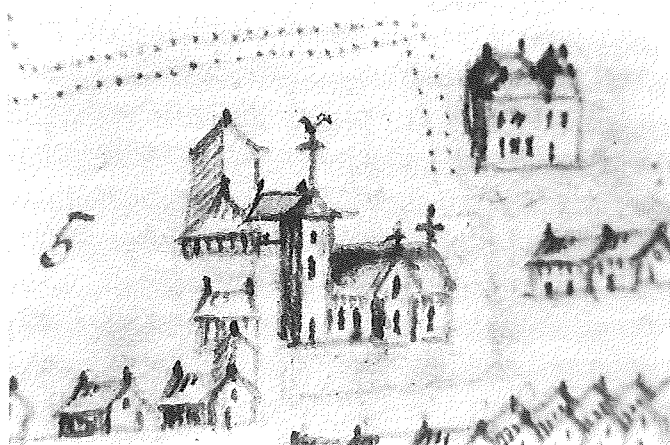
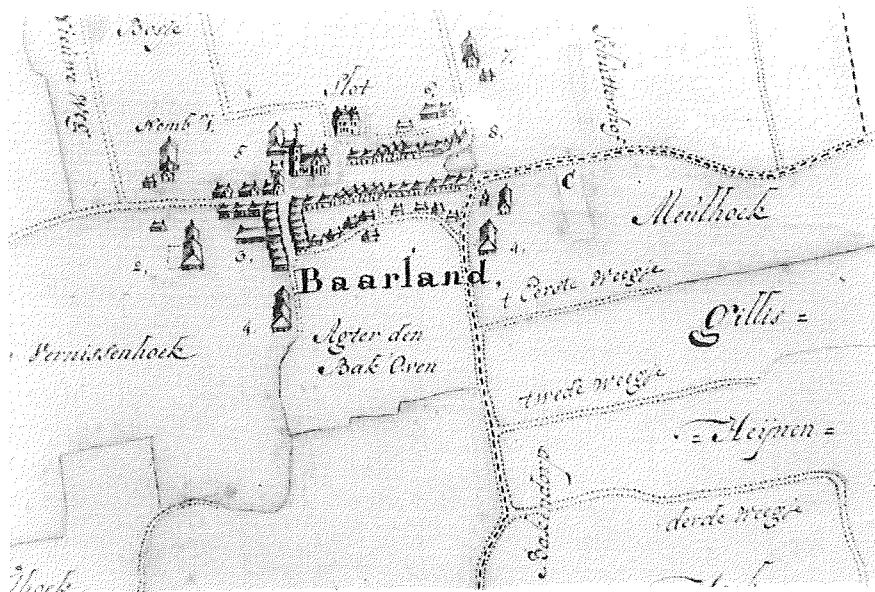
1. Bakendorpse Weg	20. Watervlietse Weg
2. Delische Weg	21. Siguitse Dijk
3. Landingsweg	22. Herverkavelingsweg
4. Stuyvesantse Weg	23. Nieuwe Weg
5. Vogelzangspolderweg	24. Oude Polderweg
6. St. Jacobspolderweg	25. Waardweg
7. Langepolderweg	26. Grote Reinoutse Dijk
8. Oude Dierikpolderweg	27. Kleine Reinoutse Dijk
9. Kerkepolderweg	28. Zuiddijk
10. Burg. Vogelaarstraat	29. Quistkostse Dijk
11. Vijfzoodijk	30. Stelse Dijk
12. Striepse Weg	31. Nieuwe Vrelandsedijk
13. Industrieweg	32. Vreelandse Weg
14. Molendijk	33. Stelleweg
15. Vijfzoodijk	34. Dierikweg
16. Hellenburgstraat	35. vroeger: Slikgatseweg
17. van Renesseweg	36. Hugodijk
18. Westdorpse Weg	37. Vierloosdijk
19. Westdorpseweg (Herverkavelingsweg)	38. Vlieguitse Dijk

Noot redacteur:

Door de gemeenteraad van Baarland werd op 15 oktober 1969 een ambtelijke werkgroep ingesteld in verband met de gemeentelijke herindeling per 1 januari 1970. De gewijzigde straatnamen zijn:

Dorpsstraat	-	Slotstraat
Noordstraat	-	Torenstraat
Raadhuisstraat	-	Schansstraat
Zuidstraat	-	Zuidhoekstraat
Molendijk (14)	-	Zuidpolderdijk
Stelleweg (33)	-	Baarlandstelleweg

Met uitzondering van de laatste twee genummerde namen zijn de straatnamen binnen de bebouwde niet behandeld.

BAARLAND: Foto's overgenomen van polderkaart, particulier eigendom, betreffende Baarland, Oudelande en Bakendorp. Een van zijn voorouders was burgemeester van een van deze dorpen. "Kaart van de heerlijkheden Baarland, Bakendorp en Oudelande gelegen in den eylande van Zuyd-beveland origineel meetkundig opgenomen en gekarteerd door Geerard Schaalleven, in den jare 1745, gecopieerd met nadere aanwijzinge en

ambachtsheere dijken, vroomen en ervpagten enzovoort, op ordre van den weledelen gestrenge heer de heer Mr. Hendrik van der Helm, heer van Baarland, Bakendorp en Oudelande en Stuvezande, hoogheemraad van Schieland, schepen en raad te Schiedam etc. etc. deze ondergeschree in den jare 1779 Zacharias Drubbels, geadmitteerd landmeter van Zeeland te Wolphaartsdijk."

Bovenstaande landerijen als weghen, vroomen en ervpagten enz. werden in deze kaart aangewezen met de letter A,B,C, de ambachtsheerdijken in eigendom zijn geheel groen afgezet, met een witte kruyn, de dijken in ervpagt zijn alleen op de bogten, begin en einde met groen afgezet, en op de kruyn met rood en de lengten der dijken werden bepaald door de hoeken, en tussen dezelve met de kleine letteren a,b,c. De hofsteden zijn in ydere heerlijkheid, bijzonder met de nomenclatures 1,2,3, aangewezen.

Reproducties F.H. de Klerk, 1982 Neg.nr. 5785 | 5790

4. Alfabetische lijst

1. Achter de Bakoven (5BC).

1650, Achter den Backoven, overloper; 1763, Agter den Bakoven, overloper. Het perceel is 13 gemet groot. Bij de herverkaveling in 1958 kwamen veel halve moppen te voorschijn. De Rijksdienst voor Oudheidkundig Onderzoek (ROB) werd niet ingeschakeld. Hier heeft vermoedelijk een veldoven gestaan, waar in de open lucht moppen, tegels, dakpannen en plavuizen werden gebakken.

2.* De Achterste Wei (den achterste weie, 't kleine, 't laege weidje).

Gelegen in de Kolenwiegenhoek.

Bron: Werkgroep veldnamen.

3. Achterweg (5C).

Deze weg loopt door het dorp en is een zijtak van de Delische weg.

4. Baaienbroek (5D).

Niet genoemd in overloper;(de bajebroek). Deze veldnaam is waarschijnlijk als toevalsnaam of naar de vorm van het land te verklaren.

5. Baaienbroekse Wegje (33).

6. Baarland (5C).

1270, Westberlant, S.O.209; 1285, Bierlant, S.O.237; 1295, Barlant, O.921; 1277, Westberlant, J.M. blz. 16; 1395, Westbar- of -berlant, J.M. blz. 46; 1318, West barlant, R.d.G. blz. 84; Westbaerland, R.d.G. blz. 451; 1447, Bairlant, L.B.S. nr. 95; 1468, Berlant, K.B.; 1504, Berlant, K.A.; 1763, Baarland, overloper; (baerland). De vorm Bierlant komt voor in een Franse tekst en is daarom naast de Nederlandse attestatie's een aanwijzing hoe de naam in 1285 moet uitgesproken zijn. Omtrent de verklaring der plaatsnaam laat B.H. Spijkerboer (N.G.N.8, 1930, blz. 137) de mogelijkheid open, dat de naam naar de bodemgesteldheid zou ontstaan zijn: baar=kaal, naakt. Het liefst echter denkt hij aan verband met een pn. en wel met Jan van Baringe (L.B.S. nr. 1058 e.v.). Wanneer echter Baarland met een pn. te maken mocht hebben, zou ik liever aan een pn. Baar denken. Volgens L.B.S. nr. 968 verkrijgt Jan van Renisse van Baar in 1504 "125 gemeten en 68½ roeden ambachts te Oidinkinskercke, Baerland en Bakendorp bij doode van Frederick van Renisse van Baer, zijn broeder". Waarschijnlijker lijkt me het een naam naar de bodemgesteldheid.

7. Baarlandse Wei (2A) (de baerlandse weie).

8. Baarlandse Zandweg (57).

Thans Hellenburgstraat.

9. Bakendorp (5D).

1270, Badekendorpe, S.O. 209; 1285, Badekendorp, S.O. 237; 1295, Badickedorp, O. 921; 1318, Badikendorp, R.d.G. blz. 52; 1331, Badekindorp, R.d.G. blz. 303; 1396, Badekendorp, J.M. blz. 46; 1400 e.v., Bakendorp, J.M. blz.46; 1438-1523, Bakendorp, L.B.S.; 1468, Bakendorp, K.B.; 1504, Bakendorp, K.A.; 1763, Bakendorp, overloper; (bêekendorp). Verband met een baken aan zee of met een dijk is wel niet geheel uitgesloten, maar eerder moet men wel denken aan een pn., Bado. Algemeen wordt ook een pn. aangenomen voor het naburige, eveneens aan de Westerschelde gelegen Hoedekenskerke, nog in 1504 Oidinkinskerke geschreven, L.B.S. nr. 968.

10. Bakendorpse Achterweg (29).

11. Bakkershoeffe (5C) (bakkers'oeffe).

Hier heeft nooit een bakoven gestaan. Een vroegere eigenaar van deze boerderij was voorheen bakker.

12. Batterij (4E) (an de batterij).

Deze naam ontstond voor een hoek grond aan de zeedijk, nadat in 1809 op bevel van Napoleon een batterij op de zeedijk geplaatst was.

13.* Het Bellemantje.

Bron: G.A. Goes, Weesk. Goes VN. 1429 boedel van Pieterella Hoogesteger, fol. 3 r. van 21 mei 1689.

14.* De Bergweie en 't Laege Bergweidje.

Gelegen in de Kolewiegenhoek. Berg zal op een wat hoger gelegen stuk grond duiden.

Bron: Werkgroep veldnamen.

15.* De Bôôgert.

De boomgaard. Gelegen in de Kolewiegenhoek.

Bron: Werkgroep veldnamen.

16.* 't Bôôgertje.

Gelegen in de Kolewiegenhoek en de Zuidpolder.

Bron: Werkgroep veldnamen.

17. Breeweg (37) (brêeweg).

De weg was niet breed te noemen. Karel de Flou, 2 (652); 10 (201): bree=modderland.

18. Brikshoofd (4C).

1650, Brickhooft, overloper; 1763, Brikhooft, overloper; (brikôôt). Het is 33 gemet groot. Brik=tiggel, gebakken steen; vergelijk Engels brick=baksteen. Deze veldnaam wijst misschien op het vroegere bestaan van een veldoven. Noot redacteur: De familienaam Brick is bekend in de 17^e eeuw.

19.* Brikshoofd, 't achterste

Gelegen tussen Steenwegen en Oude Nieuweweg, Noordweg.

Bron: Werkgroep veldnamen.

20. Broek (3A).

Dit voormalige weiland had precies de vorm van een broek. Zie de topografische kaart van 1912.

21. Burgemeester Vogelaarstraat (4C).

Vogelaar is de voorganger van burgemeester W.N. van Liere (1952-1970). Voorheen heette deze straat de Noordweg.

22.* 't Busje.

Gelegen in de Kolewiegenhoek. Bus is de oude vorm voor bos, dat in veel Zeeuwse vn. nog de betekenis "met struikgewas en riet begroeide laagte" had en door oudere mensen nog zo begrepen wordt. Nu worden een bos en een boomgaard ook bus genoemd. In het stuk land "Rietse bussen" in de gemeente Heinkenszand wordt de oude betekenis nu nog aanschouwelijk gemaakt.

Zie nr. 14 van de Toponymie van de gemeenten Driewegen-Coudorpe en Ovezande door J. Boonman.

Bron: Werkgroep veldnamen.

23. Deli (5C).

In de 18e en 19e eeuw ook Deelie geschreven; (délie). Klaarblijkelijk voert deze boerderij een migratienaam. Vergelijk in Borssele Deli als veldnaam en Lombok als buurt. Deze naam komt de boerderij uit de tweede hand toe, want het eigenlijke, oorspronkelijke Deli stond een 300 meter verder aan de Stuyvesantse weg en werd in het najaar van 1886 gesloopt. Op het dak van het tegenwoordige Deli staat: D V B 1820. Veel Baarlanders leggen de afkorting uit als "Deli van Baarland". De letters betekenen echter "Dingnis van Boven", de naam van de eerste bewoner, grootvader van de in 1964 bejaarde landbouwer. Meer over het oude, oorspronkelijke Deli en over haar bewoners: De Menwagen, nr. 23, 11 sept. 1959.

*Raze 2078, 4 r. 6 juli 1646. Joris Jorissen, wonende in Sticht van Utrecht, parochie Amerongen, geeft machtiging aan Jan Franssen om uit zijn naam een schuldbekentenis te verkopen aan Geerardt Verstelle, d.d. 23 april 1644 ten laste van Anthonij Bouwenssen en een boerderij te Baarland "op Delij".

24. Delische pad (49).

Watersnoodramp 1953. Gezicht op het dorp vanuit de Gereformeerde pastorie.

Kasteel Baarland gelegen aan de Noordelijke Achterweg. Foto B. v.d. Plasse, 1990

25. Delische Weg (5C).

In de gemeente-atlas van J. Kuyper (1865) staat deze weg foutief als de Lissche weg aangegeven. Hij vatte dus de eerste lettergreep van Deli als lidwoord op.

26. Derde Wegje (41).

27. Derrieputwegje (35) (derrieputwehhetje).

Dit wegje liep vanaf de weg over de zeedijk langs het zuidelijk uiteinde van de Zuidweg. Misschien leidde dit wegje naar een verveningsplaats waar darinc gedolven werd.

28. Dertig Gemeethoek (3B).

1650, Den dartich gemeet houck, overloper; 1763, Den dertig gemeethoek, overloper; (de dartig gemeet'oeck). De Dertig Gemeethoek is 82 gemet groot. Zie op blz. 10 van mijn scriptie.

*Raze nr. 3172, 11 dec. 1794: Verkoop door Burgemeester Z.D. van der Bilt van Kloetinge van essen staande op 6 gemeten bos bij zijn boerderij genaamd "de Parelvisserij of dertig gemeeten, daar Pieter Jacobse Wisse op woond, onder Baarland".

29. Dierikweg (2,3,4A).

Deze naam werd aangenomen bij raadsbesluit van 24 nov. 1960. Zie verder onder Herverkavelingsweg.

30. Dirk Duitsenhoek (5D).

1650, Dierick Duytsenhoeck, overloper; 1763, Dirkduitsenhoek, overloper. Hij beslaat 35 gemet. Ook enige andere van een pn. afgeleide hoeken worden alleen nog onder andere bij openbare koopdagen op zijn Hollands uitgesproken.

31. Dijkpad (43).

Het eerste gedeelte hiervan stond ook bekend als Eerste Wegje. Dijkpad was hier niet een pad langs de dijk maar naar de dijk.

32. Dorpsstraat (5C).

33.* De Dreeve.

Landweg. Gelegen in de Kolewiegenhoek.

Bron: Werkgroep veldnamen.

34.* De Duizend Roeden.

Gelegen in de Zuidpolder. Een roede is een landmaat. 750 roeden is 1 hectare. Zie Toponymie van de gemeenten Borssele en Oudelande door J. Boonman.

Bron: Werkgroep veldnamen.

35. Exterswegje (46) ('t eksterwehhetje).

Dit wegje liep in zuidelijke richting van de Breeweg. Wanneer niet een pn. ten grondslag ligt, moet waarschijnlijk verband met eksters gezocht worden. Het wegje liep door de Hein Loenshoek. De gedachte aan een spotnaam is echter vergezocht: zo scheel (loens) als een ekster.

36. Florishoek (4CD).

1650, Florishoeck, overloper 1763, Florishoek, overloper. De hoek beslaat land van dertig gemet. In de raad van 8 sept. 1992 van de gemeente Borsele heeft de straat die ten noorden van de Kolewiegenhoek ligt als naam de Florishoek gekregen. Het gebied had dezelfde naam.

37. Galgebrugpad (47).

Het pad liep vanaf de Breeweg bij de Delische weg tot aan de weg over de zeedijk. Omdat een galg zo ver mogelijk uit de omgeving van het dorp geplaatst werd, liep dit pad mogelijk naar een galg. Gilles Heinenhoek (5CD). 1650, Gillis Heynenhoeck, overloper; 1763, Gillis Heynenhoek, overloper. Hij is 94 gemet groot.

38.* Geerebosch.

Bron: Raze nr. 3172, 30 november 1792. Verkoop door burgemeester Z.D. van der Bilt, heer van Kloetinge, van bomen bij zijn boerderij de Parelvisserij of Dertig Gemeeten, o.a. 190 zware olmen en essen staande in een bos, naast het Geerebosch; 266 zware olmen en essen staande in een bos genaamd het Geerebosch.
Volgens Van Dale's woordenboek is een geer of gere een spits uitlopende lap of strook .

39.* Gemet, de acht; de vier, de zes.

Gelegen in de Zuidpolder, resp. de Kolenwiegenhoek.

Bron: Werkgroep veldnamen.

Een Zeeuws "gemet" is 300 vierkante roeden, maar de roede is niet in elke polder even lang! Om het meer precies te zeggen, is nu 1 "gemet" 0,40 hectare. Oorspronkelijk was in Brabant "gemet" 1/3 hectare, in Vlaanderen 3/4 hectare.

Bron: J. Boonman, Toponymie van de gemeenten Borssele en Oudelande.

40.* Gillis Heynenhoek.

Gelegen te Bakendorp.

Bron: Kaart van de heerlijkheden Baarland, Bakendorp en Oudelande gelegen in den eylande van Zuydbeveland origineel meetkundig opgenomen en gekarteerd door Geerard Schaaleven, in den jare 1745, gecopieert met nadere aanwijzingen van ambachtsheere dijken, vronnen en ervpagten enzovoort, op order van den weledelen gestrenge heer de heer mr. Hendrik van de Helm, heer van Baarland, Bakendorp en Oudelande en Stuvezande, hoogheemraad van Schieland, schepen en raad te Schiedam etc. etc. deze onderschreef in den jare 1779. Zacharias Drubbels, geadmiteerd landmeter van Zeeland te Wolphaartsdijk.

41. De Groe (5C).

1650, De Groe, overloper; 1763, Groe overloper; (de hroe). Hij is 16 gemet groot. De naam is een aanduiding voor begroeid schorrenland. Deze benaming komt als veldnaam heel vaak in Zeeland voor. In Zeeuwsch-Vlaanderen een dorp naar die naam: Groede.

42.* De Groeidijk.

Gelegen in de Zuidpolder.

Bron: Werkgroep veldnamen.

43. Groeweg (51).

1865, Groene weg, Gemeente-atlas van Nederland; (de hroeweg). De Groeweg liep door de Groe.

44.* 't Grôôte Bus

Bron: Werkgroep veldnamen.

45. Grote Reinoutse dijk (3BC).

Deze dijk wordt in de volksmond ook Achterdijk genoemd.

46. Grote Reinoutspolder (3BC).

1615, Zie: Zuid-Beveland, blz. 242 van Dr. C. Dekker. Zie ook Ramhoeksepolder uit 1358. 1650, Den grooten Renoutsen Polder, overloper; 1763, Grooten Reynoutspolder, overloper; (de hrôôte reinoutspolder). Hij is 82 gemet groot. De naam komt in L.B.S. nergens voor. De benaming zal dus van later datum zijn. De familie Reynhout, volgens het parochie-archief van Kwadendamme kort na 1800 uitgestorven, was vóór 1800 de meest aanzienlijke katholieke boerenfamilie op Baarland. Laurus Reynhout woonde omstreeks 1700 op Deli, terwijl diens zoon Adriaan Laurusse Reynhout in 1752 voorkomt als kerkmeester van de landsparochie van Goes. Zeer waarschijnlijk ligt er verband met deze familienaam.

47. Havenstraat (32).

Deze straat liep van Baarland naar Bakendorp. De straat werd gewoonlijk Steenweg genoemd, terwijl ze op de kaart van Hattinga als Kaaistraat staat aangegeven.

48. Hein Loenshoek (6C).

1650, Heyn Loenshouck, overloper; 1763, Heynloenshoek, .. Hij is 92 gemet groot. De familienaam Loene ligt waarschijnlijk ten grondslag, minder waarschijnlijk een bijnaam.

49. Hellenburg (4C).

1452, in castro Hellenburg, inscriptie aan de oostzijde der Baarlandse kerk. Men heeft altijd wel aan de hel gedacht, gezien de veldnaam Paradijs in de nabijheid. Over de oorsprong der naam tast men in het duister. De heer Hessmann van de universiteit te Göttingen komt in diens dissertatie een gelijksoortig geval als Hellenburg-Paradijs tegen en hij spreekt dan van "theophore namen".

50. Hellenburgstraat (4ABC).

Voor 1960 heette deze straat Baarlandse Zandweg.

51. Herverkavelingsweg (3,4B).

De naam werd bij raadsbesluit van 24 nov. 1960 aangenomen. Eerst had men deze weg Mansholtweg willen noemen, doch de Raad vond het een te kleine weg voor een groot politicus. Daarom wilde de Raad de lange weg die tot in de gemeente Nisse loopt (34 en 35) Mansholtweg noemen. Omdat echter Nisse "politieke" bezwaren had, werd besloten, de lange weg Dierikweg te noemen. Hierdoor kwam Mansholtweg te vervallen.

52. Hoge Dijkje (17) ('t ôôhe dieksje).

Het was een zijwegje vanaf de Westdorpse Zandweg naar de IJzeren Weel. Sinds mensenheugenis lag het nooit op een hoogte. Het was altijd een vlak dreefje.

53. Heulweitje (4B) ('t euleweitje).

Dit weiland lag naast het hoge dijkje op de plaats waar vroeger de kleine hofstede "Het Heultje" stond, rond 1880 afgebroken.

54. Hugodijk (1AB).

55. Hugopolder (1,2AB).

1454, Hüge-Waermanspolder, L.B.S. nr. 144. Hij beslaat 13 gemet. Blijkens de attestatie uit 1454 heeft A. Hollestelle ongelijk met zijn bewering, dat pastoor Hugo Ram de naam aan het poldertje zou gegeven hebben.

56. Hugoweg (3).

57. IJdel Ambacht (4D).

1650, Het Ydel Ambacht, overloper; 1763, IJdel Ambagt, overloper; ('t edel ambacht). Het beslaat 66 gemet. Vroeger was het een slecht stuk grond, nu is het door kunstmeststoffen vruchtbaar. Vandaar waarschijnlijk edel i.p.v. ijdel.

58. IJzeren Kolomhoek (6D).

Isecolen houck, overloper; 1678, Isecolenhouc, overloper; 1763, Isekoolenhoek, overloper; (de kolen'oek). Op de topografische kaarten kwam het eerst IJzeren Kolomhoek voor. De associatie van de pn. met een ijzeren kolom is mogelijk niet van Baarlands bewoners uitgegaan. Men zegt daar: "Officieel is het IJzeren Kolomhoek, maar wij noemen het op zijn boers de kolen'oek en ook wel de ise kolen'oek". In de vm. is dus de oorspronkelijke vorm correct bewaard gebleven.

59. IJzeren Weel (4B).

1650, Den Iseren Weel, overloper; 1678, Den Isereweel, overloper 1763, ijzere weel, overloper; (d'isdere wêël). Hij is 28 gemet groot. Hier is omvorming door volksetymologie ontstaan. Er lag hier nooit een weel, wel liep er een brede sloot omheen. De pn. Ise Weel ligt duidelijk aan deze veldnaam ten grondslag. De familienaam Weel komt overal in Zeeland voor, zie: P.J. Meertens, Zeeuwse familienamen, blz. 81. Voor IJzeren Weel zie: Prof. Dr. A. Weijnen, Praegermaanse elementen van de Nederlandse toponiemen en hydroniemen, 1958, blz. 20. De uitleg aldaar is duidelijk bezijden de waarheid.

60. Industrierweg (4C).

61. Jan Hilshoek (5D).

1650, Jan Hilshouck, overloper; 1763, Jan Hilshoek, overloper. Hij beslaat 35 gemet. Een hil was de naam van een kleine hoogte in het land. Vergelijk de vele hilhoeken in de overlopers.

62.* Janus Huizensweidje.

Gelegen in de Kolewiegenhoek. Bron: Werkgroep veldnamen.

63. Jan Klaasramshoek (5C).

1650, Jan Claes Ramshouck, overloper; 1763, Jan Klaasramshoek, overloper. Hij beslaat 43 gemet. Mogelijk verband: 1446, "te Bairlant in den Raemshouckpolder", L.B.S. nr. 88.

64. Jan Laurushoek (4DE).

1650, Jan Laurishouck, overloper; 1763, Jan Laurus Hoek, overloper. Hij is 22 gemet groot.

65. Jan Vernissenhoek (5C en 5D).

1650, Jan Vernissen houck, overloper; 1763, Jan Vernissenhoek, overloper. De eerste beslaat 28 gemet en de tweede 38 gemet.

66. Jan Vierloospolder (1,2B).

1454, Jan Vierloospolder, L.B.S. nr. 144.

67.* Java.

Gelegen in de Kolewiegenhoek. De grond ligt hier laag, zodat het land bij sterke regenval zeer nat werd. De naam Java heeft beslist samenhang met waterige streken, omdat dit toponiem ook elders voor zulke stukken grond voorkomt, bijvoorbeeld in de Zuid Crayer. Evenzo als Lombok, Deli, Waterloo enz. is Java een migratiennaam. Zie nr. 28 Oudelande in de Toponymie van de gemeenten Borssele en Oudelande door J. Boonman.
Bron: Werkgroep veldnamen.

68. Juffrouw Wolse's Weg (14).

Deze weg, thans Oude Polderweg geheten, loopt vanaf de Kreupele Voetweg, nu Herverkavelingsweg, tot de gemeentegrens bij Kwadendamme. De naam Wolse komt in Zeeland niet voor. Misschien heeft de juffrouw oorspronkelijk Wolf geheten.

69. Kaaistraat (32).

Zie Havenstraat.

70. Kathoek (4E).

1650, Cathouck, overloper; 1763, Kathoek, overloper; (de kat'oek). De familienaam Kat komt reeds in de 14^e eeuw voor. Zie: Dr. P.J. Meertens, Zeeuwse Familienamen.

71. Kattenswei (3B).

1783, de katteweye, overloper; (de kat'enssweie). De kattenswei was 3 gemet en 289 roeden groot, lag in de Dertig Gemeethoek tegen de voormalige watergang aan. Mogelijk werd deze wei ooit bezeten door de man, naar wie ook de Kathoek genoemd is.

72. Kerkepolderweg (4DE).

Deze nieuwe weg loopt van Bakendorp langs de zeedijk naar de gemeentegrens met Hoedekenskerke. Achter deze zeedijk lag eens de Kerkepolder.

73. Klaas Mersenhoek (5AB).

1650, Claes Mertsenhouch, overloper; 1678, Claas Mertsenhoeck, overloper; 1763, Klaas Meertsenhoek, overloper; (de mes'oek). Hij beslaat 73 gemet. In het trouwboek van Baarland (1618-1810) komt in 1622 Jan Maertensen voor.

74.* De Klaoverweie.

De Klaverweide. Gelegen in de Kolewiegenhoek.

Bron: Werkgroep veldnamen.

75. Kleine Reinoutse dijk (3B).

76. Kleine Reinoutspolder (3B).

1650, Den Cleynen Renoutsen polder, overloper; 1763, Kleynen Reynoutspolder, overloper. Hij beslaat 21 gemet. Zie Grote Reinoutspolder.

77. Kolewiegenhoek (4C).

1650, Colewijgenhouck, overloper; 1678, Collewijgenhoek, overloper; 1763, Kolewiegenhoek, overloper. Hij beslaat 103 gemet.

De raad van de gemeente Borsele heeft bij raadsbesluit van 8 september 1992 in de Kolewiegenhoek een straat vernoemd naar het gebiedsdeel dat vanouds Kolewiegenhoek heette.

78.* Kole Wiegeskerke.

Bron: G.A. Goes, Weeskamer Goes VN 1697,1700.

79. Kolomwegje (40).

1748, Ise Colenweg, kaart van Hattinga. Dit wegje liep door de Isekolen- of IJzeren Kolomhoek.

80.* 't Kolverweidje.

Gelegen in de Kolewiegenhoek.

Het woord komt van coloverier. Hij die een "colover" bedient of daarmee schiet. Oorspronkelijk dus kannonnier, later ook door de gewijzigde betekenis van colovere) scherpschutter. Het is het ndl. klovenier, dat als historische term bewaard is in Kloveniersburgwal, een gracht te Amsterdam, waarop vroeger de Kloveniersdoelen heeft gestaan. Doordat het woord niet meer begrepen wordt, is de vorm door methatesis (omzetting van klanken) tot kolvenier geworden. Mnl.Wb, deel 3, blz. 1710.

Bron: Werkgroep veldnamen.

81. Kontroleur (3B) (de konterleur).

Alleen oudere mensen herinneren zich de naam, maar niemand weet deze toevalsnaam te verklaren.

82. Koppenkostenhoek (4D).

1650, Coppe Costershouck, overloper; 1763, Koppekostershoek, overloper; (de kosters'oeck). Hij beslaat 37 gemet. In het trouwboek van Baarland komt in 1629 Jacob Costen voor.

83. Krekendamse weg (56) (krikkedamseweg).

De weg liep ergens als dam over de kreek in de Zuidpolder

84. Kreupele Voetweg (16).

De weg liep van Juffrouw Wolse's weg tot aan de Platte weg. Klaarblijkelijk een (ongelukkige) toevalsbenaming. In 1960 wilde men hem Mansholtweg noemen, doch in de Raad werd beslist voor Herverkavelingsweg.

85.* Krijntje.

Gelegen in de Zuidpolder.

Bron: Werkgroep veldnamen.

86.* Krommestik.

Kromme stuk. Gelegen in de Zuidpolder.

Bron: Werkgroep veldnamen.

87. Kruiningenpolder (1AB).

De polder ligt voor een heel klein gedeelte in de gemeente Baarland.

88. Kuipemeethoek (4DE).

1650, Cuypmeethouck, overloper; 1763, Kuipemeethoek, overloper; (de küp'oek of de küpe).
Hij beslaat 21 gemet.

89. Kuipwegje (36) ('t küwehhetje).

Dit wegje liep vanaf het Derrieputwegje tot aan de zeedijk.

90. Lage Wei (4B) (de laege weie).

91. Landingsweg (6D).

Waar deze weg de zeedijk raakt landden in 1944 de geallieerde troepen ter bevrijding van Zuid-Beveland.

92.* Land van Andries.

Gelegen in de Zuidpolder.

Bron: Werkgroep veldnamen.

93.* Het Land van de Kerk.

Gelegen in de Zuidpolder. Aan de kerk behoorde veel grond, die door gelovigen is afgestaan.

Bron: Werkgroep veldnamen.

94.* Het Land van Schaapweegtje.

Gelegen in de IJzeren Kolomhoek.

Bron: Werkgroep veldnamen.

95.* De Lange Geere.

Gelegen in de Zuidpolder. Een geere is een wigvormig stuk land.

Bron: Werkgroep veldnamen.

96.* De Lange Wennen.

Gelegen in de Zuidpolder.

Bron: Werkgroep veldnamen.

97. Langepolderweg (5CD).

Het oostelijk uiteinde van deze nieuwe weg komt uit op de plaats waarachter zich eens de Langepolder uitstreckte.

98. Lange Stukken (3AB) (de lange stikken).

Tot ongeveer 1900 lagen hier lange akkers naast elkaar, gescheiden door kleine slootjes, "middendulfjes".

99. Lange Voorhoofd (4BC) ('t lange veurôôt).

Veurôôt is de Zeeuwse naam voor wendakker.

100.* 't Lapje.

Gelegen in de Kolerwiegenhoek.

Bron: Werkgroep veldnamen.

101. Liepen Hoek (3A) (de liep'n'oek).

Een liepenhoek is hetzelfde als een geerhoek: een spits toelopend stuk land.

102. Maarten Oliviershoek (5D).

1650, Maarten Olyviers houck, overloper; 1763, Maarten Oliviershoek, overloper. Hij beslaat 25 gemet. Sinds 1763 wordt in de overlopers vermeld, dat in de M. Oliviershoek tegen de zeedijk een oliekoekje lag. Een oliekoekje was altijd een erg vruchtbaar stukje grond van één of twee gemet ongeveer, begrensd door een meestal boogvormig lopende sloot. In Borssele ligt nog een oliekoekje, terwijl er onder Heinkenszand en Ovezande een dertig jaar geleden nog twee waren. De ringsloot werd dichtgegooid en de naam oliekoekje verdween daarmee uit de volksmond.

103. Mazenhoek (5BC).

1650, Masenhouck, overloper; 1763, Mazenhoek, overloper; (de mêezen'oek). Hij beslaat 65 gemet.

104. Mijns Herenhoek (5C) (mesjêeren'oek).

Deze hoek leeft alleen onder het volk en staat nergens vermeld.

105. Moggenhoekse Wegje (20).

Het wegje liep door de Pieter Moggenhoek.

106. Molendijk (5AB).

Mon Plaisir (3B). Mogelijk is deze boerderijnaam gemigreerd uit Wolphaartsdijk. Daar bezat Iman van den Bosch, directeur van de Wilhelminapolder van 1836 tot 1864, zijn hoeve. Mon Plaisir te Baarland was in 1964 nog geen honderd jaar oud.

107. Molenpad 2 (65).

Dit voetpad liep van de Molenweg bij de Molendijk tot de gemeentegrens met Oudelande.

108. Molenpad 1 (55).

Dit voetpad liep van het Delische pad tot het einde van de Krekendamse weg.

109. Molenweg (58).

Deze weg liep van de Baarlandse Zandweg (thans Hellenburgstraat) bij de Westdorpse Zandweg tot de Molendijk.

110. Moolhoek (5CD).

1650, Meulhouck, overloper; 1763, Meulhoek, overloper. Hij beslaat 23 gemet.

111. Nieuw Vreelandpolder (2B).

De polder ligt voor een klein gedeelte in de gemeente Baarland. Misschien ligt de familienaam Vrijland of het begrip vrijland ten grondslag. Ook IJdel Ambacht wordt als edel ambacht uitgesproken.

112. Nieuw Vreelandse dijk (2B).

113. Nieuwe weg (4C).

Deze weg wordt door de oudere inwoners van Baarland nog wel het zandpad genoemd. Dit wijst erop, dat deze thans zo "drukke" weg vroeger een stil pad was in vergelijking met de Noordweg (Burg. Vogelaarstraat), die de voornaamste weg naar Baarland schijnt geweest te zijn.

114.* De Nieuwe Weie.

Verkoop door Z.D. van Bilt, heer van Cloetinge, van o.a. 32 olmen en 34 essen op een wei onder Baarland bij de hofstede genaamd de Dertig Gemeete of Parel-Visserie, beginnende aan het Arrebeydershuisje, tot aan de nieuwe weye. Bron: Raze inv. nr. 3172, 13 november 1788.

115. Noordweg (27).

Zie Nieuwe weg.

115a. Oliekoekje (zie 102)

116. Ooster Striepe (4D).

1650, De Oosterstrype, overloper; 1763, Oosterstriepe, overloper; (ôôsterstriepe). Hij beslaat 57 gemet. Het is een strook grond onderlangs de Vijfzoodijk. Het ligt als een streep, dus hier een naam naar de vorm.

117. Ooster Striepeweg (23).

118. Oude Brouwerij (4B) (d'awe brawerie).

Boerderijnaam. De muurankers op het huis geven het jaartal 1807 aan. Onbekend is wanneer de naam ontstaan is.

In de overloper staat voor deze plek steeds "hof en boomgaert". Alom zijn nog verhalen bekend over de opzienbarende inbraak alhier in de vorige eeuw.

119. Oude Dierikpolderweg (5D).

Deze nieuwe weg voert de naam van de verdronken polder.

120. Oude nieuwe weg (26).

121. Oude Polder (3C) (d'awe polder).

Boerderijnaam.

122. Oude Polderweg (3,4C).

Voor 1960 heette hij Juffr. Wolse's weg.

123. Panhoefje (4C) ('t pan'oefje).

Tijdens de Herverkaveling in 1958 kwamen enkele meters naar het noorden sporen te voorschijn van een veel grotere boerderij, gebouwd met Zeeuwse moppen. Waarschijnlijk was het een van de eerste boerderijen, die met pannen i.p.v. met riet gedekt werden. Zie: Zeeuws Woordenboek, blz. 695.

124. Paradijs (4B).

1650, 't paradijs, overloper; 1763, Paradijs, overloper; ('t perdies). Het beslaat 66 gemet. Deze "theophore" benaming is indertijd wel gegeven naar analogie van het nabijgelegen kasteel Hellenburg. Vergelijk A. Bach, Dt. Namenkunde 2, blz. 533: "Der Name des Höllentals im Schwarzwald forderte den des Ortes Himmelreich rein durch Assoziation heraus".

Vertaling redacteur: De naam van het Höllental (Helledal) in het Zwarte Woud lokte die van de plaats Himmelreich (Hemelrijk) gewoonweg door associatie uit.

125. Parelvisserij (3B) (de paerelvisserie).

De mening van A. de Boo omtrent deze boerderijnaam lijkt het aannemelijkst. Het zou de naam zijn van bij de hoeve behorende vruchtbare grond, een naam dus zoals de veel voorkomende aanduidingen Goudmijn, Gulden of Gouden Bodem, Zilverhoek, Paradijs enz. In later tijd kwam deze boerderij ooit in de Gouden Gids (telefoonboek voor beroepen) te staan onder het hoofd Parelvisser's....!

126. Phoenix (3B).

De oude boerderij brandde af in de bevrijdingsdagen van oktober 1944. Op voorstel van de huisarts, Dr. A.P. Kole, werd de nieuwe boerderij Phoenix genoemd.

127. Pieter Jexenhoek (3A).

1650, Pier Jecxsen houck, overloper; 1763, Pieter Jexenhoek, overloper; (pierjessen'oek). Hij beslaat 96 gemet.

128. Pieter Moggenhoek (4BC).

1650, Pier Moggenshouck, overloper; 1763, Pieter Moggenhoek, overloper; (de mohhen'oek). Hij beslaat 86 gemet.

129.* Pieter Moggenhoek de achterste, voorste.

Bron: Werkgroep veldnamen.

130. Platte Weg en Dijk (10).

Vroegere naam van de weg en dijk, lopend vanaf de Westdorpse Zandweg/Kreupele Voetweg in noordelijke richting tussen de Grote en Kleine Reinoutspolder, daarna tussen Kleine Reinoutspolder/Quistkostpolder/Nieuw Vreelandpolder enerzijds en Siguitpolder anderzijds tot de gemeentegrens.

131* Poldertje.

Gelegen in de Zuidpolder.

Bron: Werkgroep veldnamen.

132. Quistkostpolder (3AB).

1454, Quiscost, L.B.S. nr. 144; 1650, Quycost, overloper; 1763, Quikost, overloper; (de kwistkostpolder). Dekker, Assen 1971 pagina 243: Kwijtkostpolder. De polder beslaat 82 gemet. De kosten aan de bedijking besteed zullen ooit op een of andere manier als verkwest beschouwd zijn.

133. Quistkostse Dijk (3AB).

134. Raadhuisstraat (5C).

134a. Ramhoeksepolder

135. Van Renesseweg (4,5B).

De naam werd in 1960 aangenomen, omdat het adellijk geslacht der van Renesse's eeuwen lang grondbezitters in Baarland waren. Voorheen heette zij Molenweg.

136. Rietslaak (5B) (de slêêke).

Een slaak is een moerassig, veelal met riet en struikgewas begroeid weiland. Thans is deze slaak bouwland.

137. Schapenwegje (38) ('t schêepewegje).

Dit wegje liep vanaf de Preeweg naar de zeedijk. Het ligt voor de hand aan te nemen, dat langs dit wegje de schapen de grazige zeedijk en de daarachter gelegen schorren bereikten.

138.* Het Schaapebocht.

Gelegen in de Zuidpolder.

Bron: Werkgroep veldnamen.

139.* 't Schaepeweidje.

Gelegen in de Kolewiegenhoek.

Bron: Werkgroep veldnamen.

140.* Schinkel van Arjaan.

Gelegen in de Zuidpolder.

Bron: Werkgroep veldnamen.

141. Schenkeldijk (54) (de schinkeldiek).

Hij was een zijtak van de Molendijk. De eerste betekenis van schenkeldijk is hier van toepassing: een dijk die ongeveer rechthoekig op een andere staat.

142. Schor Zuidpolder (5,6B).

143.* Schuurhoff.

Gelegen in de Zuidhoek. Perceel zou volgens mededeling van wijlen de heer P.S.G. Raas liggen in de hoek Achter de Bakoven.

Bron: Raze inv. nr. 2488, 1799 juni 29.

144. Siguitpolder (3BC).

1483, polderken van Zichuyt, L.B.S. nr. 552; 1487, in den Zichuytpolder, L.B.S. nr. 714; 1510, den polder van Zichuyt, L.B.S. nr. 1146; (de siguitpolder). De polder ligt slechts voor goed 13 ha. in de gemeente Baarland.

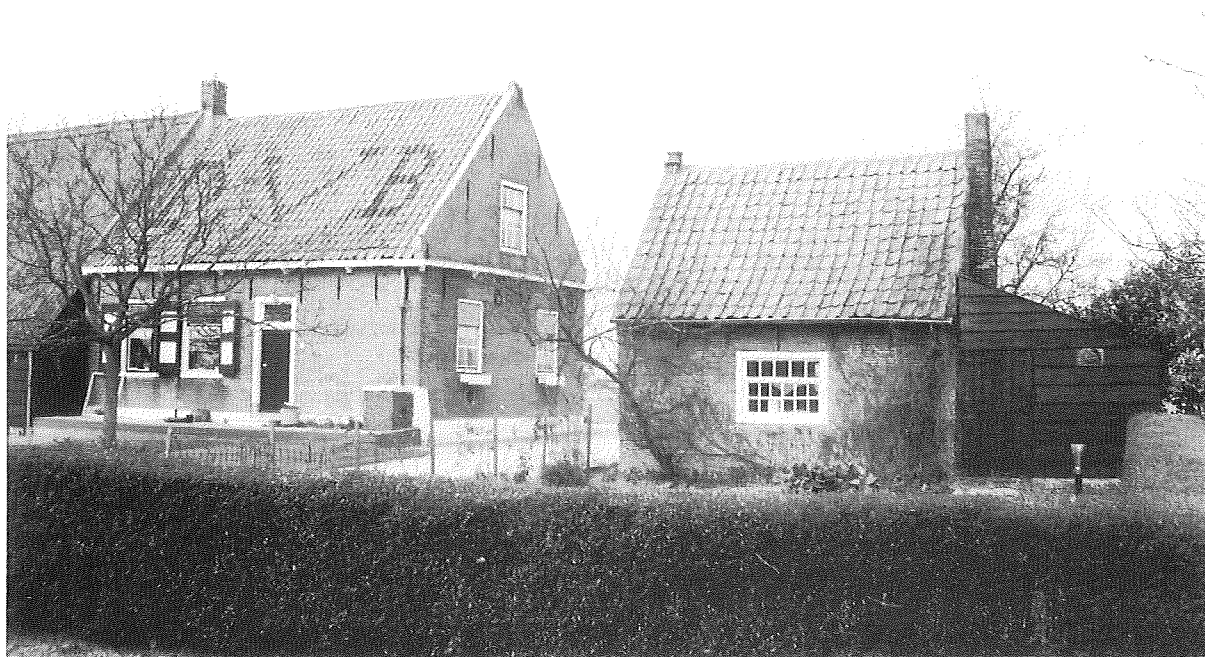
145. Siguitse Dijk (2B).

146. St. Jacobspolderweg (5,6C).

Deze weg volgt ongeveer de loop van het vroegere Galgebrugpad. Het zuidelijke uiteinde komt uit op de plaats, waarachter eens de St. Jacobspolder lag.

Station. Foto B. v.d. Plasse, 1988

Oude boerderij 1820 aan de Stuyvesantseweg. Foto B. v.d. Plasse, 1993

147. Slaakweg (60).

Het was eenmaal het wegje naar de slaak in de Zuidpolder.

148. Slagveld (4,5C).

Deze naam zou erop kunnen wijzen, dat hoofdzakelijk hier de slag te Baarland in 1295 plaats vond. Het slagveld ligt juist tussen het voormalige slot en de Hellenburg. Noot redacteur: of is hier sprake van slachtveld?

149. Slothoeve (4C).

Deze boerderij kreeg haar naam door haar ligging vlak naast het Slot te Baarland.

150.* De Smalle Stikken.

Gelegen in de Zuidpolder.

Bron: Werkgroep veldnamen.

151.* De Spadijk.

Gelegen in de Zuidpolder.

Bron: Werkgroep veldnamen.

152. Spoorzicht (4C).

Deze boerderij ligt tegen de spoorlijn.

153.* De Steenpad.

Gelegen in Mazenhoek.

Bron: Archief Burgerlijk Armbestuur, Goes 7 sept. 1814.

154. Steenweg (32).

Zie Havenstraat en Kaaistraat.

155. Stallepolder (2,3AB).

1457, in die Stelle, L.B.S. nr. 156; 1650. Onze Lieve Vrouwe Stelle, overloper; 1763, Onze Lieve Vrouwe Stelle, overloper; (stelle of de stallepolder). De oppervlakte van de O.L. Vrouwestelle, nu officieel Baarland-Stelle geheten, beslaat 218 gemet. Thans is de Vrouwestelle (3B) land van goed tien gemet in de hoek tegen de Quistkostse en Stelse dijk.

156. Stelleweg (3AB).

157. Stelse Dijk (2,3AB).

158. Stelse Weegje (8).

159. Stenen Poort (5C) (de stêenepoorte).

Boerderijnaam. Vermoedelijk stond bij de hofdam een stenen paal. De rond 1950 overleden Baarlandse onderwijzer H.L.K. Leys meende, dat deze hoeve rechtstreeks in verband stond met een klooster aan de Delische weg. Van een klooster te Baarland is echter niets bekend. Bij de Herverkaveling in 1958 is men aan de Delische weg ter hoogte van het tweede wegje wel op fundamenten van een ogenschijnlijk groot gebouw gestoten. Veel moppen werden aangetroffen. Ook nu nog zitten er fundamenten verborgen.

160. Stevenswegje (28).

Ook hier weer een pn.: het wegje van Steven.

161. Stiermanshoek (4B).

1650, Stiermanshouck, overloper; 1763, Stiermanshoek, overloper. Hij beslaat 67 gemet.

162.* Het Stik van 't Ambacht.

Gelegen in de Zuidpolder. Bron: Werkgroep veldnamen.

163.* Het Stik achter de Bogert.

Bron: Werkgroep veldnamen.

164. Striepse Weg (4CD)

165.* Het Stukje tussen de Weele.

Gelegen in de Zuidpolder. Bron: Werkgroep veldnamen.

166. Stuyvesant (5C) (stuvezant).

1438, Stuufsant, Nustuufsant, L.B.S. nr. 40; 1447, Stuvesant, L.B.S. nr. 41; 1450, Stuufsant, L.B.S. nr. 95; 1534, Stuvesant, L.B.S. nr. 1646. Nu de naam van een pas gebouwde boerderij aan de Stuyvesantse weg.

167. Stuyvesantse Weg (5C).

168.* Tijm.

Gelegen in de Zuidpolder.

Bron: Werkgroep veldnamen.

169. Tolhoek (5C).

1650, Den Tolhouck, overloper; 1763, Tolhoek, overloper; (de tol'oeck). Hij beslaat 21 gemet. Tolhoek komt overal als veld- en familienaam voor.

170. Tollewegje (50).

Het wegje loopt door de Tolhoek.

171.* De Toonaard.

Gelegen in de Zuidpolder.

Bron: Werkgroep veldnamen.

172. Tweede Wegje (42).

173. Veldzicht (5C).

Boerderijnaam.

174.* De Vetweie.

Bron: Raze nr. 3172, 19 dec. 1793. Verkoop door Z.D. van der Bilt, heer van Cloetinge, van 14 zware olmen en essen, staande rond de put op een wei bij hofstede de Parel-visserij op de zgn. Vetweie.

175. Vijfzoodijk 1 (3,4CDE) (vizodiek of vezodiek).

De dijk loopt vanaf de Molendijk tot de gemeentegrens met Oudelande. Zie blz. 6 en 7 van de scriptie.

176. Vijfzoodijk 2 (22).

177. Vijfzoodijk 1 (24).

Dit pad liep tussen de Wachtersweg en de Oude nieuwe weg.

178. Vijfzoodijk 2 (63).

Het was een voetpad vanaf de Vijfzoodijk 2 naar de gemeentegrens met Hoedekenskerke.

179. Vierloosdijk (24).

180. Vinkeschot (2B) ('t vinkeschot).

Een heel oude zegsman vertelde, dat men vroeger algemeen sprak van Fikkeschot ('t fêêkeskot). Mnl. vigge=big. Waarschijnlijk dus is de naam kort geleden door volksetymologie Vinkeschot geworden. Een varkenskot op deze plaats kan mogelijk tot veldnaam geworden zijn. Vergelijk onder Nisse het moggenkot en onder Ovezande het berenkot.

Aan de Vate. Foto "Ons Zeeland" 1932. Reproductie F.H. de Klerk te Kruiningen

De Vate. Tekening, gewassen in o.i. inkt door Cornelis Pronk, c. 1730

181. Vlieguitpolder (1B).

1472, te Vlichuyt, L.B.S. nr. 274; 1510, te Vlichuyt, L.B.S. nr. 1150. De aanduiding "Vlieguit" zonder meer toont aan, dat deze naam reeds gold voor dit noordelijke gedeelte, toen het nog uit buitendijkse schorren bestond.

182. Vlieguitse Dijk (1B).

183. Vogelzangse Polderweg (5,6C).

Deze naam werd aangenomen, omdat de weg uitkomt op de plaats, waarachter eens de Vogelzangpolder lag.

184. Vogelzangse Schor (6B).

185.* De Voorste Zuidpolder.

Gelegen in de Zuidpolder.

Bron: Werkgroep veldnamen.

186. Vreelandse Weegje (6).

187. Vreelandse Weg (2B).

188. Vroontje (2 maal: 4B en 3B).

Het vroontje (4B) lag aan het Moggenhoekse wegje. Vroonlanden waren gronden, die waren vrijgesteld van waterschapslasten. Soms werd voor de te bedijken grond het achtste gemet als vroonland bedongen, maar ook wel het vijfde, vierde en derde gemet. Zie voor omschrijving van het begrip vroonland: A.A. Beekman, Het dijk- en waterschapsrecht, dl. 2, blz. 1667-1677.

189.* Vrouwenstelle.

Job Cornelissen in de Vrouwenstelle in Baerlant is jaerlycx Catharina schuldich een erffpacht van 10 sch. 6 gr. verseckert op drij gemeten jongen Boomgaert compt hier over de jaeren 1622 tot 1628, inclus ter somme van 3 pond 8 sch. 6 gr.

Bron: G.A. Goes Weeskamer Goes, VN. 50, fol. 3r.

190. Waardweg (3C) (de werreweg).

Een klein stukje van de weg ligt binnen de gemeente Baarland.

191. Wachterswegje (25).

Het kan de weg waar de koeiewachters over liepen geweest zijn. Misschien ook ligt de verklaring in een pn. In het trouwboek van Baarland wordt in 1620 Pieter de Wachter vermeld.

192. Watervlietse Weg (4AB).

De hoeve Watervliet ligt iets verder, in de gemeente Oudelande. Het oorspronkelijke Watervliet was het kasteel op Heinkenszand.

193.* De Weie met de drie Wielen.

Gelegen in de Zuidpolder.

Bron: Werkgroep veldnamen.

194.* De Weie van Melêene.

Gelegen in de Kolewiegenhoek.

Bron: Werkgroep veldnamen.

195. Welleweg (48).

De weg liep naar wellende waterputten.

196. Westdorpse Weg (4B) (wesdorpse weg).

Deze naam is beslist niet zo oud. Volgens Hollestelle (t.a.p. blz.334) was "vroeger" Westdorp het dorp ten westen

van Baarland en Bakendorp, dat volgens hem ook best Oostdorp kan geheten hebben, het dorp ten oosten van Baarland. Hollestelle kwam tot dit verzinsel, omdat hij zich door de naam Westdorp liet misleiden. Volgens de overloper uit 1678 was in dat jaar Claas Janse Wesdorp boer op de hoeve, die later de oude brouwerij zou heten. Zijn "hof en boomgaert" wordt daarin gezegd groot te zijn 3 gemet en 64 roeden. Dezelfde "hof en boomgaert" wordt in 1714 en 1728 bezeten door Johan Oostdijk, na 1763 door Bastiaan M. Remijn, wiens nakomelingen dit erf - ondertussen bekend als de oude brouwerij - tot tegen de 20e eeuw bewonen. Dat een weg naar de voornaamste boer uit die weg genoemd wordt, komt tegenwoordig nog wel voor. Het is dus zeer aannemelijk, dat in de 17e eeuw de zandweg naar Claas J. Wesdorp is genoemd. Het noordelijke uiteinde van de Westdorpse weg, in de omgeving dus van de oude brouwerij, heet in de volksmond Westdorp. Westdorp is hier als veldnaam te beschouwen. Behalve de Oude Brouwerij was en is er geen huis of schuur te vinden, dus ook A.A. Beekman spreekt ten onrechte van "het gehucht Westdorp". Zie: Dr. A.A. Beekman, Geschiedkundige Atlas van Nederland, 3, Zeeland, blz. 57.

197. Westdorpse Zandweg.

198. Wester Striepe.

Zie Ooster Striepe

199. Wipwei (5C) (de Wupweie).

Dit was een slechte wei. De volksmond wil, dat hier in 1295 veel Vlamingen zouden zijn gewipt, d.w.z. gedood. Dit verhaal diende dan als leuke verklaring voor het slecht groeiende gras.

Noot redacteur: Of wip voor boogschutters.

200.* De Zandplaat.

Gelegen in de Zuidpolder.

Bron: Werkgroep veldnamen.

201. Zeedijk (5, 6CDE).

202. Zeven Stukjes (2A) (de zeven stiksjes).

Hier lagen zeven akkertjes, door slootjes gescheiden.

203. Zuiddijk (3AB).

204. Zuidpolder (5,6ABC).

205. Zuidstraat (5C).

Voor 1960 heette de straat de Zuidhoek.

206. Zuidwegje (34).

Het was een zijtakje van de Bakendorpse weg.

NOTEN

Geografische Schets:

- 1) Van der Aa, Aardrijkskundig Woordenboek 2, 1840.
- 2) P.H. Witkamp, Aardrijkskundig Woordenboek van Nederland, 1877.
- 3) H. van Rijn, Oudheden en Gestichten van Zeeland 2, 1722, blz. 128.
- 4) Dr. P.J. Bouman, Geschiedenis van den Zeeuwschen Landbouw in de 19e en 20e Eeuw, 1946.
- 5) Statistiek van pastoor Schoonebeek, door Mr. L.P. van de Spiegel op het eind der 18e eeuw Gepubliceerd, nu in het Algemeen Rijksarchief.

Historisch Overzicht:

- 1) Ontleend aan Dr. C. Dekker: Zuid-Beveland, Assen 1971
- 2) A. Hollestelle, t.a.p. blz. 275; A. de Boo, Scheldemonden, april 1961, p. 1.
- 3) S. Muller Hzn., Kerk.Ind.Bisd. Utrecht 2, blz. 167.
- 4) H.F. van Heusen en H. van Rijn, Historie ofte beschrijving van het bisdom Zeeland, blz. 119.
- 5) Dr. P.J. Meertens, Zeeuwse Familienamen, blz. 63. Amsterdam 1944
- 6) R. Fruin, De Leenregisters van Bewesten Schelde, regest nr. 629.
- 7) J.P. van Visvliet, Oud-archief van de provincie Zeeland, 2e deel, 281.
- 8) H.G. Hamaker, De Rekeningen der Graaflijkheid, 1e deel, blz. 472.
- 9) Waterstaatskaart (240), blz. 35.
- 10) van der Aa, Aardr. Wb., 1. Gorinchem, 1839
- 11) van Mieris, Groot Charterboek 1, blz. 471.
- 12) Voor uitvoeriger bericht: Zeeland door de eeuwen heen, 2, blz. 382-383. Middelburg 1959
- 13) Rijmkroniek van Melis Stoke, uitgeg. door Dr. W.G. Bril, Vierde Boek, vers 927 en 934-937.
- 14) Idem, vers 946-951.
- 15) Idem, Vijfde Boek, vers 468.
- 16) van Mieris, Groot Charterboek 1, blz. 567.
- 17) van Mieris, Groot Charterboek 2, blz. 124.
- 18) J. Ab Utrecht Dresselhuis, Zeeuwsche Volksalmanak 1841, blz. 49-69, iets over het Slot en de Heeren van Baarland: "Aan de oostzijde der kerk, waar thans de schoorsteen der school is, las men vroeger het opschrift: Obiit in profesto Sancti Matthaei Fredericus de Renesse in castro Hellenburg, et hic ante summum altare sepultus est, 1452".
- 19) J. Smallegange, Chroniek van Zeeland, blz. 702. 1696, Joannes Meertens, Amsterdam
- 20) Van Mieris, Groot Charterboek 3, blz. 560.
- 21) Mr. P.A.S. van Limburg Brouwer, Bourgondische Charters, blz. 81.
- 22) A. de Boo, Scheldemonden, april 1961, blz. 12.
- 23) M. van Empel, H. Pieters, Zeeland door de eeuwen heen 2, blz. 370. Middelburg, 1959
- 24) Mr. J.H. de Stoppelaar, Oud-archief van de stad Middelburg, nr. 1670.
- 25) Navorscher 1866, blz. 95.
- 26) Zelandia Illustrata, F. Nagtglas, 2e deel, 1878, blz. 121.
- 27) Mededelingen van de heer de Mol, voorzitter van "Prinses Juliana".
- 28) Gemeente-archief Baarland.
- 29) Kate de Ridder, De Vrouw en haar huis 110, 10 oct. 1951: Het Slot te Baarland.
- 30) van der Aa, Aardr. Wb. 2, 1840.
- 31) o.a. A. Hollestelle, t.a.p. blz. 283.
- 32) Uitgebreide literatuur over hem in P.J. Meertens, Letterkundig Leven in Zeeland in de 16e en de eerste helft der 17e eeuw, 1943, blz. 64.
- 33) Uitgebreide literatuur in P.J. Meertens, t.a.p. blz. 61.
- 34) S. de Wind, Zeeuwsche Volksalmanak 1837, blz. 9-17: Iets over het kasteel Hellenburg en het dorp Baarland.
- 35) P.M. Grijpink, Register op de parochiën, altaren, vicarieën en de bedienaars zoals die voorkomen in M.E.-se rekeningen van den officiaal des aartsdiakens van den Utrechtsen Dom, 1914, blz. 5-11. Amsterdam 1914
- 36) Mr. J.C.G. Joosting en Mr. S. Muller Hzn., Oude Vaderlandse Rechtsbronnen. Bronnen voor de geschiedenis der kerkelijke rechtspraak in het Bisdom Utrecht in de Middeleeuwen, 1e deel, 1906.
- 37) Zie vorige noot.
- 38) P.M. Grijpink, t.a.p., blz. 14-16.
- 39) Zelandia Illustrata 2, blz. 124.
- 40) Zie onder noot 36.

AFKORTINGEN

- J.M. = Mr. J.C.G. Joosting en Mr. S. Muller Hzn, Oude Vaderlandse Rechtsbronnen, Bronnen voor de geschiedenis der kerkelijke rechtspraak in het Bisdom Utrecht in de Middeleeuwen, 1e deel, 1906.
- K.A. = Kaart uit 1504/5, bewaard te Antwerpen.
- K.B. = Kaart uit 1468, bewaard te Brussel op het Algemeen Rijksarchief, Inventaire des cartes et plans, pag.46, nr. 351.
- L.B.S. = De Leenregisters van Bewesten Schelde 1470-1535, uitgegeven door Mr. R. Fruin, 's-Gravenhage, 1911.
- O. = Oorkondenboek van Holland en Zeeland door Mr. L.Ph.C. van den Bergh.
- Ov. = Overloper.
- R.d.G. = De Rekeningen der Graaflijkheid van Zeeland onder het Henegouwsche Huis, Dr. H.G. Hamaker, Utrecht, 1879.
- S.O. = Supplement op het Oorkondenboek van Holland en Zeeland door J. Fremery.

OVERIGE AFKORTINGEN

ogs. : Oud-Germaans
ohd. : Oud-Hoogduits
blz. : bladzijde
fn : familienaam
got. : Gotisch
gw. : grondwoord
mhd. : Middel-Hoogduits
mnl. : Middel-Nederlands
pln. : plaatsnaam
pn. : persoonsnaam
tn. : toponiem
vm. : volksmond
vn. : veldnaam
vv. : verkorte vorm

Colofon:

De Toponymie van de gemeente Baarland.
door J. Boonman

Publikatie van de Archiefdienst van Goes, nr. 49
in samenwerking met de Heemkundige Kring De Bevelanden.
Layout en druk: RVH Druk, Wijngaardstraat 5, 4461 DA Goes.
Oplaat: 400 ex.
mei 2000.

© Gemeentelijke archiefdienst van Goes
Wijngaardstraat 3
4461 DA Goes
tel. 0113 - 249787

Alle rechten voorbehouden.

De Heemkundige Kring De Bevelanden stelt zich ten doel de bestudering van de levensgewoonten en gebruiken van de mensen die de Bevelanden bewonen en bewoond hebben. De vereniging tracht deze doelstelling te verwezenlijken door het uitgeven van publikaties op het terrein van de lokale en regionale geschiedenis, het organiseren van lezingen, het houden van excursies enzovoorts. Het lidmaatschap bedraagt per kalenderjaar minimaal f 25,-. Alle inlichtingen over het lidmaatschap kunnen worden verkregen aan het secretariaatsadres: Wijngaardstraat 3, 4461 DA Goes.

